

List izdaja republiški odbor Sindikata delavcev družbenih dejavnosti SRS — Izhaja štirinajstredno med šolskim letom — Ureja uredniški odbor, odgovorna urednica Neža Maurer. Naslov uredništva: Ljubljana, Poljanska 6/I, telefon 315-585 Ljubljana, Naslov uprave: Nazorjeva 1/I, telefon 22-284 — Poštni predal 355-VII.

Letna naročnina: 20 din za posameznike, za šole in druge ustanove 40 din — Št. tek. računa: 501-8-26/1. Tiska ČZP Ljudska pravica

LJUBLJANA, 1. oktobra 1971

LETO XXII — ŠT. 15

PROSVETNI DELAVEC

LIST DELAVCEV V VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNIH ZAVODIH

Čudovita učila! Kaj pa carina? (Fotografija z razstave učil na Gospodarskem razstavišču od 18. do 21. septembra.)

PRED III. KONGRESOM NAŠEGA SINDIKATA

intervju s Slavkom Grčarjem, tajnikom republiškega odbora Sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije

NA III. kongresu Sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije (kongres bo 5. oktobra 1971 v Ljubljani) bo predložen sprejet tudi statut, s katerim bo ta sindikat razglašen samostojno družbenopolitično organizacijo. Kaj se bo s tem bistvenega spremenilo v smerju do organizacije sindikata v federaciji in do Zveze sindikatov v naši republiki?

ODGOVOR: S tem bo formalno potrjeno, kar v resnici že je. Čeprav je bila sindikalna organizacija delavcev s področja družbenih dejavnosti na Slovenem sestavni del enotnega Sindikata delavcev družbenih dejavnosti Jugoslavije, je zelo samostojno delovala. Samostojno sprejemala sklepe in stališča, samostojno se je odločala za ukrepe in odgovor za svoje delo dajala edino le svojemu članstvu. Ne glede na to pa je razpisitev Sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije enotno, samostojno in proevropsko politično organizacijo pomembno dejavna, tako z vidika konstituiranja naše republike v samostojno samoupravno in državno skupnost, kot tudi z vidika učinkovitejšega delovanja. Razumljivo je, da se s to osamosvojitvijo ne odpovedujemo tesnim stikom s sindikati drugih republik in ne stikom z drugimi sindikati Zveze sindikatov v naši repu-

bliki. Nasprotno. Zainteresirani smo za čim tesnejše sodelovanje na temelju enakopravnosti in upoštevanja specifičnih interesov.

Sindikat delavcev družbenih dejavnosti Slovenije je bil v tem mandatnem obdobju (to je od 1967 do 1971) zelo aktiven pri uresničevanju interesov svojih članov. To pa velja predvsem za njegove republiške in nekatere občinske oziroma medobčinske organe, manj pa za osnovne organizacije, in tudi pri članstvu ni bilo vedno dovolj odziva. Kaj storiti, da se sindikat ne bi spremenil v „forumsko“ organizacijo?

ODGOVOR: Ta sindikat ima v Sloveniji nad 70.000 članov, več kot 1100 osnovnih organizacij in skoraj v vseh občinah občinska ali medobčinska vodstva. Od osnovnih organizacij do republiškega odbora je v organih sindikata okoli 8.000 izvoljenih funkcionarjev. Res je marsikje upoštevana misel: „Uresničevati je treba naše interese, toda brez našega aktivnega sodelovanja“ in res je, da vsi organi in organizacije sindikata ne delajo tako, kot bi bilo potrebno. Kljub temu pa se čedalje bolj uveljavlja spoznanje, da je sindikat organizacija članov, v kateri lahko organizirano uresničujemo znaten del svojih življenjskih in delovnih

interesov. Sindikat ne bo forumska organizacija, če bo delal to, kar članstvo hoče. V statutu in sklepih III. kongresa je dovolj sugestij v tej smeri.

Kako bi razvrstili tri najpomembnejše naloge sindikata v prihodnjem obdobju?

ODGOVOR: Zakaj pa tri? V kongresnih sklepih jih bo vsaj desetkrat toliko, od bitke za pravilno vrednotenje dela družbenih dejavnosti in za delitev po delu ter za uresničenje samoupravljanje in napredek dejavnosti, do pravne pomoči in drugih oblik zaštite delavcev. Če pa že predlagate redukcijo nalog, potem menim, da ne gre za tri, temveč za eno samo in to je, uresničevati hotenja večine članov, skladno z intencijami našega samoupravnega socialističnega sistema. Samo v taki poziciji ima sindikat svoj smisel in samo tako lahko odigra pomembno družbeno vlogo.

Kako ocenjujete priprave na III. kongres? Ali so se občinski in medobčinski odbori in osnovne organizacije aktivno vključile vanje?

ODGOVOR: Na kongres se pripravljamo že od začetka letošnjega leta tako v vsebinskem kot tudi v organizacijskem in kadrovskem smislu. Velika večina osnovnih organizacij in občinskih ter medobčinskih vodstev se je aktivno vključila v te priprave. Tako so v osnovnih organizacijah izvolili delegate za občinske volilne konference, obravnavali osnutek statuta, osnutek sklepov kongresa in predlog kandidatne liste za republiški in nadzorni odbor. Na občinskih volilnih konferencah (bile so skoraj v vseh občinah, na njih pa je bilo kakih 3.000 izvoljenih delegatov) so prav tako obravnavali navedene dokumente in izvolili delegate za III. kongres. Predvidevamo, da bo na kongresu približno 370 delegatov in gostov. Prepričan sem, da bo kongres pomenil ve-

lik prispevek v nadaljnjem vzponu sindikata in v napreduku družbenih dejavnosti.

Evropsko srečanje sindikalnih organizacij in združenj prosvetnih delavcev v Dubrovniku od 16. do 21. oktobra letos

„To naj bo evropsko srečanje organizacij in združenj prosvetnih delavcev ne glede na različnost prepričanj, način dela in usmeritev. Naj bo resnično enakopravno, tovariško srečanje predstavnikov tistih, ki uče in vzgajajo mladino.“

Približno takšne so bile besede tajnice Sindikata delavcev družbenih dejavnosti Jugoslavije Milice Boškovič na sestanku republiških prosvetnih listov.

Za evropsko srečanje v Dubrovniku je doslej prijavljenih 22 sindikalnih organizacij in združenj iz 17 evropskih držav. Po II. svetovni vojni je to prvi sestanek te vrste, na katerem se bodo zbrali predstavniki tako imenovanega vzhodnega in zahodnega bloka. Sicer pa je moto srečanja „ZNANSTVENA, TEHNIČNA IN TEHNOLOŠKA REVOLUCIJA TER NJEN VPLIV NA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE“ enako tehten in aktualen za vse šole in učitelje — naj bo na vzhodu ali zahodu. Glavni referat (ki nosi enak naslov kot srečanje) je sestavila skupina avtorjev našega sindikata; dva koreferata — tudi na isto temo — pa sta sestavila sindikata učiteljev Anglije in Francije. Pomemben delež bodo gotovo prispevale tudi ostale sindikalne organizacije in združenja, vključujoč predstavnike Sovjetske zveze.

Kaj določajo samoupravni sporazumi

Predsedstvo republiškega odbora Sindikata delavcev družbenih dejavnosti je že pred počitnicami dalo soglasje k samoupravnemu sporazumu za visokošolske zavode in za delavske univerze, septembra pa še k samoupravnim sporazumom o delitvi dohodka in osebnega dohodka za znanstvenoraziskovalne zavode, dijaške domove, srednje, posebne in glasbene šole ter za vzgojnovarstvene zavode. S tem so dobili soglasje sindikata samoupravni sporazumi vseh panog vzgojnoizobraževalnega področja.

Kaj določajo ti sporazumi? Povzemimo na kratko: družbena merila osebnih dohodkov. V šolstvu so predvideni poprečni osebni dohodki za leto 1971 takole: za profesorja srednje šole 2852 din, za predmetnega učitelja 2300 din in za učitelja s srednjo izobrazbo 2024 din. Za administrativnega delavca s srednjo izobrazbo je predviden osebni dohodek 1748 din, za kvalificiranega delavca 1380 din in za nekvalificiranega 920 din.

Te vrednosti veljajo kot družbeno upravičene za leto 1971, za leto 1972 pa naj bi se povečale za toliko, za kolikor bodo letos povečani življenjski stroški (verjetno ne manj kot za 12 %).

V notranji delitvi dohodka je treba upoštevati delovne izkušnje: po 15 letih dela se doseže do 25 % in s tem polni osebni dohodek. Poleg tega so v samoupravnih sporazumih še določbe o skladih skupne porabe (najmanj 4 % od bruto osebnega dohodka za stanovanjsko izgradnjo, najmanj 1 % od neto osebnega dohodka za strokovno izpopolnjevanje delavcev, za druge skupne kulturne in socialne potrebe 0,3 % osebnega dohodka, za rekreacijo 300 do 600 din na zaposlenega delavca in za regresiranje prehrane do 50 din mesečno na zaposlenega).

V posebnih določbah o izplačilih v breme materialnih stroškov je zapisana tudi višina dnevnice 80 din in cena prenočišča (na podlagi računa), kilometrina 90 par za prevoženi kilometer, povračilo stroškov za prevoz na delo in z dela nad 20 din, itn.

To so torej dogovorjene družbene vrednosti. Od tistih, ki bodo delili denar, bo odvisno, če bodo postale resničnost. Upajmo na dobro, najboljšo.

M. K.

Enakopravno, tovariško srečanje

O tem bomo poročali spet v prihodnji številki, danes pa objavljamo podatke o nekaterih evropskih sindikatih prosvetnih delavcev, ki bodo sodelovali na srečanju v Dubrovniku — pa tudi njihove misli.

FRANCIJA:

S. N. E. T. P. — C. G. T. — je nacionalni sindikat za tehnično in poklicno izobraževanje, eden izmed najstarejših in najpomembnejših v Franciji.

Tehniški koledži so državne ustanove, ki spadajo pod ministrstvo za prosveto. Zajemajo okrog 500 tisoč učencev ter jih pripravljajo za kvalificirane delavce in uslužbence. Na šolah so zaposleni profesorji: za praktičen pouk, za teorijo ter za splošne predmete.

Organizacija želi, da bi se tehnični koledži čim bolj razvili, kajti doslej se šola v njih komaj 40 % mladine za tehnične poklice; 45 % mladih si pridobiva potrebno znanje privatno, dočim se 15 % mladine sploh ne kvalificira. Dalje želi sindikat obnoviti šole in svojo organizacijo, da bi mogli nuditi mladini čim sodobnejše znanje, da bi lahko odpirali nove šole ter tako nudili izobrazbo vsem, ki jo želijo. Za svoje prosvetne delavce hočejo izboljšati materialne pogoje, kajti to vpliva tudi na strokovno delo in predanost poklicu.

Organizacija S. N. E. T. P. — C. G. T. je član mednarodnih prosvetnih organizacij. Profesorji koledžev za tehnično vzgojo so zajeti v štiri sindikate in to poleg SNETP — CGT še: SNETA, sindikat CFDT ter sindikat „Delavska moč“. O dubrovniškem srečanju pravijo: „Izmenjava mišljenj in izkušenj raznih držav ni samo zanimiva, temveč tudi potrebna.“

S. N. I. — Nacionalni sindikat učiteljev Francije je najvažnejša organizacija prosvetnih delavcev v Franciji, saj šteje 306.000 članov. SNI združuje prosvetne delavce predšolskih ustanov, osnovnih šol in srednješolskih koledžev. Združenje izdaja tednik z naslovom „ŠOLA-OSVOBODITELJICA“. Časnik prinaša vse aktualne sindikalne probleme.

Organizacija SNI se bori za dvig državnih šol — medtem ko vlada pogosto podpira privatne šole. Dalje si prizadeva za izboljšanje materialnega položaja prosvetnih delavcev, za zvišanje plač, kar je nujno zaradi naraščanja cen. Prosvetni delavci si prizadevajo tudi za zvišanje državnega proračuna za opremo šol. Po strokovni plati pa si prizadeva sindikat SNI za triletno višje strokovno šolanje učiteljev.

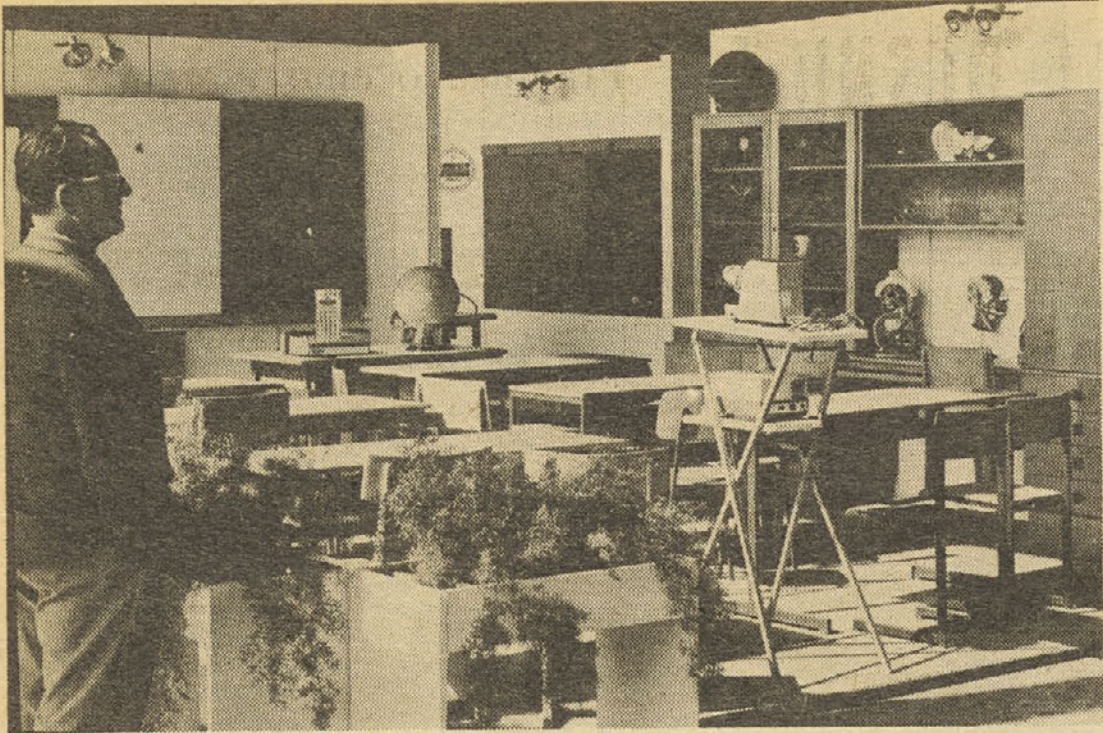
Pri strokovnem izpopolnjevanju ter spremembah učnih

(Nadaljevanje na 11. strani)

NOVI NAROČNIKI PO NAŠIH ŠOLAH

Bled — 1, Boštanj — 1, Celje — 2, Črnomelj — 1, Dob pri Domžalah — 4, Gortina — 1, Litija — 3, Lom pod Storžičem — 1 — Ljubljana 5, Lovrenc na Drav. polju — 1, Maribor — 2, Most na Soči — 1, Pišce — 1, Polšnik — 3, Sečovelje — 1, Slov. Bistrica — 2, Slov. Konjice — 1, Šempeter v Sav. dol. — 1, Štore — 1, Tolmin — 1, Vavta vas — 3, Vrtovin — 1.

SKUPAJ (OD PREJŠNJE ŠTEVILKE) : 38

Sodobna učila bodo za marsikatega šolnika še lep čas samo želja. (Fotografija z razstave učil.)

UČILA PRIHODNOSTI

V eni uri so prodali na Gospodarskem razstavišču 16 učil

Zavod za šolstvo SRS je pred nedavnim organiziral prvo skupno razstavo učil in šolske opreme na gospodarskem razstavišču v Ljubljani. Goste na razstavi je pozdravil direktor zavoda za šolstvo SRS Boris Lipužič.

Med drugim je dejal: „V zadnjih desetletjih razvoj učil izredno napreduje. To opazimo na razstavah v tujini, deloma pa bo to očitno tudi na naši razstavi. Velik razvoj so doživela zlasti učila, ki omogočajo popolnejšo vizualizacijo in vključevanje avditivne komponente v učni proces. Na začetku razvoja pa so se druge vrste učil, ki omogočajo obojesmerni komunikacijo med virom znanja in učencem. Prav to pa so učila prihodnosti. Zadovoljni smo lahko, da smo jih pričeli pri nas že uvajati. Mislim, da bo vsak, ki ga zanima predšolska vzgoja, osnovna, srednja in posebna šola, našel na razstavi kaj spodbudnega za svoje delo. Po drugi strani je razstava poizkus, predstaviti slovenski javnosti, kako je mogoče opremiti naše zavode z učili in šolsko opremo.“ „Želim,“ je dejal tov. Lipužič, da bi bila razstava temelj za bolj organizirano in bolj strokovno reševanje pester in zahtevne problematike. Menim, da je že čas, ko lahko strnemo strokovna, proizvodna in poslovna prizadevanja v interesni skupnosti, ki naj zagotovi smotno oskrbo šol z didaktično najbolj ustreznimi učili in opremo. Posebno priznanje pa gre že sedaj tistim delovnim organizacijam, ki so se odločile za precejšnje materialne naložbe, da bi učinkovito prispevale k hitrejši modernizaciji vzgojnoizobraževalnega dela. Želimo, da prvi skupni nastop proizvajalcev in trgovcev učil in šolske opreme praraste v permanentno manifestacijo strokovno dobro organiziranih in specializiranih podjetij, ki bodo odločno vplivala na sodobnejše in hitrejšo opremljanje naših vzgojnoizobraževalnih zavodov. To bo koristilo delovnim organizacijam, našemu šolstvu in napredku vse družbene skupnosti. Ob uvajanju novih učnih sredstev in pripomočkov, s pomočjo katerih lahko uresničimo sodobne znanstvene ugotovitve o učenju, je potrebno to tematiko tudi teoretično obdelati. To bo tudi temelj uvajanja nove pedagoške tehnologije pri nas. Šol in učiteljev ne smemo zasipavati z učili. Proučiti moramo didaktično-metodično vrednost učil v učnem procesu, učitelje pa strokovno usposablja tako, da bodo znali ta učila tudi uporabljati.“

Razstavo je odprl tov. podpredsednik republiškega izvršnega sveta tov. Jože Hočevnar. Pozdravno pismo tov. Edvarda Kardelja je napravilo otvoritev še bolj svečano: „Prirediteljem prve razstave učil in šolske opreme! Zahvaljujem se za izkazano čast ter vabilo, da se udeležim otvoritve razstave. Zaradi nepredvidenih in neodločljivih obveznosti pa se žal ne morem osebno udeležiti otvoritve. Prirediteljem čestitam ob pobudi, ki so jo dali za organiziranje prve tovrstne razstave ter obenem želim, da bi imela razstava čim večji uspeh ter vpliv pri posodabljanju šolskega pouka.“ O izrednem uspehu razstave zgovorno priča število

obiskovalcev: prvi dan si je ogledalo razstavo 3.000 obiskovalcev, povprečno 3.375 na dan, v štirih dneh pa 13.500. Vsi so navdušeni nad kakovostjo in številom razstavljenih eksponatov ter nad estetskim videzom razstave.

Bogata izbira učil prihodnosti je bila prava paša za oči vseh naših pedagogov. Še zanimivost: v prvih petih minutah po svečani otvoritvi je prvi kupec že pohitel z naročilom. To je bila osnovna šola Valentina Vodnika iz Ljubljane. Kupili so zvočno tablo za glasbeni pouk z 9 % popustom. V eni uri je bilo prodanih kar 16 takih učil. Veliko je bilo povpraševanja po grafoskopih. Še in še bi lahko naštevati.

Ob tej izredno uspehi razstavi se je pojavilo nekaj misli, predlogov in želja. Naj jih nekaj naštejemo: dobro bi bilo, da bi imeli stalni razstaveni prostor za učila in stalni prostor, kjer bi si učitelji lahko natančno ogledali učila in se jih naučili praktično uporabljati (strokovne demonstracije uporabe). Ne bi bilo napak, če bi odgovorni organi posredovali za olajšave ali celo spremembe zveznih carinskih predpisov. Tako bi olajšali šolam nakup učil iz tujine. Dobro bi bilo ustanoviti eno zastopstvo za vsa podjetja, ki izdelujejo učila. Take razstave naj bi odpirali načrto – vsako drugo ali pa tretje leto.

TEA DOMINKO

Slovenjegraškim učiteljem v tolažbo

K članku Delovne izkušnje in denar (Prosvetni delavec – št. 13) pripominjam v imenu starejših prosvetarjev naslednje:

Prav je, da so mlajši prosvetarji revolucionarni. Med podpisanimi učitelji, ki so objavili ta članek, ni starejših učiteljev, kar pomeni, da so starejši učitelji ne strinjajo povsem s trditvami v članku. Zakaj ne? Tudi oni bi lahko utemeljevali upravičenost za to in ono, o čemer sami ne govorijo. Marsikaj bi imeli povedati, ker so si izkušnje pridobili pod drugačnimi pogoji dela, kot so danes, zlasti tisti, ki so delali pred vojno, med NOB ali takoj po osvoboditvi. Tudi ti so bili nekoč revolucionarni in so se morali boriti z drugačnimi težavami. Veseli so bili, da so sploh dobili službo.

Tudi vi, mladi učitelji, boste nekoč starejši. Imeli boste otroke za šolanje in večje potrebe in boste morali delati še bolj. Ko se boste bližali upokojitvi, boste veselili, če bodo vaši osebni prejemki čimvišji, da bodo tudi pokojnine višje. Da, tudi na to ne pozabite, da vam takrat tudi ne bo treba več garati. To garanje je zakon narave vsepovsod: dokler si mlad, moraš delati več! Prosveta in industrija se v marsičem razlikujeta. Kdor hoče biti dober učitelj, vzgojitelj mora imeti za ta poklic ne le znanje, pač pa zelo veliko idealizma, navdušenja in ne vem kakšne lastnosti še, sicer je boljše, da zamenja poklic.

ALFONZ STAJNKO

je tako živo vtisnil v zavest, da se mu zdi, kot da jih je še včeraj imel pred seboj, čeprav so že poročeni in z drobižem ob sebi.

Da, ta mlada mati, ki ga je pravkar tako pogledala, je tista drobna Metka, ki je bila raje v šoli kakor doma in se je razjokala zadnji dan šolskega leta, ko je druge razganjalo počitniško veselje. Videti je, da imajo njeni otroci lepši dom, kot je bil usojen nji...

Korak ali dva od razpotja, kjer se od poti ločuje stezica v gostejše smrečje, le toliko, da nista bila ljudem na obeh, sta mu zapirala pot mlada človeka, priplepljena drug k drugemu. Učitelj se ni mogel narediti nevidnega in v hoji neslišnega, zato si je nakopal sovražno strupen pogled. Proti svoji volji se je ponovno ozrl v fantove oči in krenil v globino gozda.

Presenečen nad nelepim pripetljajem je imel občutek, kot da je ponevedoma stopil na mravljišče, strupenost fantovega pogleda pa je pekoče čutil ne le v očeh, temveč po vsem obrazu, celo na rokah in po hrbtu, kamor se mu je bil započil. Ko se mu je zasledujoči pogled zgostil v čustvo boleče motnje, je v nji prepoznal podobo svojega učenca.

Da, to pa je tisti večno problematični Matjaž, ki se mu ni mogel nikoli in nikakor približati. Ta kamen je v njegovih rokah ostal do kraja neobdelan, zakaj še tako preudaren nastavek dleta je pod udarcem grdo spodletel. Česa vsega ni poskusil z njim, preden so ga poslali v vzgojni dom! Zavoljo njega je prežrl gomilo strokovnih knjig in potratil nešteto ur v pogovorih z njegovo materjo – ostal je neučinkovit. Današnji pogled je potrdil njegovo nemoč...

Ko je zamišljen meril stezo skozi tišino gozda, se pomiri kot gledalec veseljaškega spektakla frajerskih kalinov, domišljavih šoj in prepirljivih srak. Mimogrede nezavedno podari življenje slinarju, redkenu optimistu, ki se mu ob stopalu odpravlja na jesensko turnejo in še vedno verjame v lepšo prihodnost človeštva...

Želeč slinarju srečno pot, postoji in se nenadoma vpraša, ali je generacijam učencev, ki so šle skozi njegove pedagoške roke, sploh skušal dati tisto najdragocenejše in bistveno, kar se mora v človeku

Uzakonjena vzgojnovarstvena dejavnost

Po več kot polletni burni in zelo obsežni razpravi smo dobili letos poleti zakon o vzgojnovarstveni dejavnosti za predšolske otroke. Tako je tudi predšolsko vzgojno-izobraževalno področje dobilo svoj zakon. Za področje vzgojno-varstvene dejavnosti je bilo namreč značilno, da so ga urejali različni zakoni, vendar noben celovito. Tako razpršeno in delno zakonoko urejanje tega področja je imelo v praksi svoje posledice, ki so se kazale v neenotnem obravnavanju raznih vprašanj na vzgojno-varstvenem področju. Zato je razumljiva želja vzgojno-varstvenih zavodov in delavcev v njih, da zakon dobimo. Ta interes za zakon se je pokazal tudi v razpravah o osnutku zakona, saj je predlaga-

telj osnutka zakona dobil zelo veliko pripomb na osnutek, ne le iz vrst prosvetnih delavcev, temveč tudi od številnih družbenopolitičnih organizacij, interesnih skupnosti, delovnih organizacij in občanov.

Kaj torej zakon ureja? Najprej opredeljuje naloge vzgojno-varstvenih zavodov, ki morajo svojim varovancem nuditi vzgojo, nego in varstvo kot dopolnilo družinski vzgoji. Pomembna je naloga vzgojno-varstvenih zavodov, da lahko skrbijo tudi za predšolske otroke, ki niso njihovi varovanci. S tem odpira zakon možnost za intenzivnejše vključevanje predšolskih otrok v organizirano redno ali občasno vzgojo tistih predšolskih otrok, ki niso potrebni varstva, ampak bi jih starši vključevali v vzgojno-varstvene zavode zaradi vzgoje (verjetno še zelo dolgo le v popoldanskem času). Seveda so še v zakonu poglavja, ki urejajo organizacijo vzgojno-varstvenih zavodov, sprejem otrok v zavode, poglavja, ki govorijo o vzgojiteljih, strokovnih in drugih delavcih, o financiranju, dokumentaciji, nadzorstvu in končnih odločbah.

Pomembna so določila, ki nakazujejo izdajo nekaterih

predpisov, o normativih, ki doslej nismo imeli: to so predpisi normativ o prostornosti opreme vzgojno-varstvenih zavodov, normativi o številu otrok na posameznih oddelkih, predpisi o pogojih za zaposlovanje in njih kadrov k varstvu otrok in nekateri.

Iz njega veje težnja, da vzgojno-varstveni zavodi razvijajo v modernem vzgojno-izobraževalne institucije z lastno notranjo organizacijo dela s smotno delitvijo dela na strokovnimi delavci in z organiziranim, otrokovim znanjem in potrebam prilagojenim vzgojnim procesom.

Težko pričakovani zakon torej tu. Seveda pa še ni povsem takšen, kakršnega smo si delovali na področju vzgojno-varstvene dejavnosti želeli, a omogoča nam, da bomo odslej vsaj važnejša vprašanja lahko enotno urejali in reševali. Seveda pa kon sam, če je še tako popoln, ničesar ne ureja. Od nas delavcev na vzgojno-varstvenem področju in vseh tistih, ki imajo svojem programu skrb za predšolskega otroka, je odvisno, bo zakon resnično zaživel ali bo ostal le kos papirja.

IRENA LEVIČ

PREKLETA ŠOLA!

Prekleta šola! Pa nisem tako rekel sam. Slišal sem tako. Bom povedal kar po vrsti. V kraju je bila velika proslava ob obletnici tovarne. Pomemben jubilej, ki ga je treba proslaviti. Če temu dodam še obletnico samoupravljanja in 30-letnico vstaje, potem je razumljivo, da je bil kraj ves praznično razpoložen. Bile so proslave, pogostili so upokojece in delavce. Delili so nagrade – zlate ure in denar. No, tu pri denarju se ustavi. Vsi člani kolektiva so dobili večje vsoate za nagrado in so ji seveda odšteli 1 % za samoprispevek v šolstvu, ki so ga izglasovali pred tremi leti. Verjetno so nekateri že takrat kleli šolo, nekateri so preklinjali velikokrat, a nekateri so to storili ob proslavi, ob obletnici podjetja, ob prazniku, ki je pomemben za ves kraj, za mnogo družin.

„Pomislite, tudi od tega so vzeli. Prekleta šola!“ In podobno. Pa morda še huje. Morda bi morala biti nagrada za tisočak večja in brez zapisa, da gre za šolo. Moram priznati, da mi je bilo hudo, ko sem to zvedel. Pa ne, da bi mislili, da sem jaz šola in jaz preklet, pa čeprav človek ne more nič, če počasi le postaja del šole. Žal mi je, ker ljudje napačno razumejo, ker napačno dojemajo za kaj gre ta denar in zakaj so šole potrebne in da v teh šolah sedijo otroci, njihovi otroci. Pa sem prepričan, da bi se jezili in kleli tudi takrat, če bi teklo otrokom v šoli na glavo ali če bi se podrl strop. Spet bi bila kriva šola in spet učitelji.

Nekako je vse, kar je v zvezi s šolo, nekaj, kar je odveč. In vendar je šola potrebna predici, čevljarju, prodajalcu, vsem. In v moderni proizvodnji je šola še kako potrebna.

Toda „prekleta šola“ mi ne gre iz glave. Le zakaj mora biti vse, kar je s šolo v zvezi odveč takoj, ko je treba zanj kaj žrtvovati.

Pa mi je res žal, da je tako. Dokazovati, da je šola potrebna, bo treba verjetno še dolgo. Dokazovati in čakati. Delati in biti zaradi šole včasih ponižan. Biti ponižan od ljudi, katerih otroke učis in vzgajaš. In jih imaš tudi rad.

MILOŠ DJUKIČ

razživeti in ohraniti do smrti. V tem trenutku se zgrinjajo na vsi dvomi sveta, zakaj nobene svetlobe in nič plodnega ne zaslediti v svojem štiridesetletnem delu.

Ko hoče dalje, se pojezi na pajka, ki ga z nastavljenjo nitjo v zvezi, za vsako ceno hoče zapreti v mrežo namesto tolste mreže, ki si jo je planiral za večerjo. – Kaj se ni tudi sam pri poklicnih ukrepih nešteto zapredel in uračunal ter puščal sabo neugodno sled...?

Otožen stopi dalje. Na prst mu sede drobcena mušica, nemoteno pobožni želji, da se odpočije za hip na svojem prvem poletu „na sveto“. A kaj je, zločinec, storil: z rahlim dotikom je zbrsk površja zemlje to radostno bitje in ga brezmišno izključuje iz biološkega občestva. Le sivordeča pegica na prstu je spomin na to, da je to še pred sekundo utripalo življenje, podobno njegovemu zakaj isti genij ji je prisodil dispozicije za gibanje in strah, življenski minimum v boju za obstanek – le eno ji je bilo hranjeno: dilema o smislu ali nesmislu bivanja...

Korak mu znova zastane. Zroč na pegico, ostanek obiskovalca na svojem prstu, se vprašuje: Ali nisem takole ponevedoma prenekal radostnega vzgiba, če je prikukal na dan iz mlade srca v nesrečnem trenutku, ko sem se potil z opravljanjem nalogi po zakonu in črki? ... Fantov sovražni pogled znova zapelje in občuti ga kot pravično plačilo za jalovo delo.

Ko se prestopi, ga zgrabi želja, da bi znova začel. Rad bi med učence, da bi popravil napake preteklosti. Rad bi jim povedal, da je tudi napake rodila ljubezen. – Toda kako naj prikliče raje, ki so ga še prerasle in plavajo skozi življenje, kakor vedno znajo? Ve, da so šle tudi skozi roke drugih, vendar v njih uspehih in neuspehih natanko čuti tudi svoj delež moči in odgovornosti in krivde. Končano je! Vse, kar je počel, se je trudi neznamen drobec zgodovine...

JANEZ LAM

POGLED SKOZI ŠOLSKO OKNO

Upokojenčeva labodja pesem

Zgodnjejesensko sobotno popoldne je zvonilo množice kisika željnih v primestne parke in gozdove. Vse poti in jase so bile že polne sprehajalcev, le oddaljenejša zatišja so še čakala na svoje redke goste. In tja se je namenil učitelj Peter na svoj prvi upokojenjski sprehod.

Ceprav so mu bili ljudje, s katerimi se je srečeval, večinoma neznani, se je počutil nelagodno in tesnobno. Zakaj? Ali zato, ker je spremenil položaj v družbi? Ah ne! Saj mu ni zapisano na čelu, da je upokojenec od včeraj in še ni pospravil z mize odločbo o upokojitvi. Pa kaj bi tajil – nerodno mu je, tako kot vedno prvič v novi obleki.

Kako smešno otročji smo ljudje v trenutkih življenjskih sprememb! Ko si ob koncu osemletke priprane bel nagelj na zavihek, si domišljaš, da vse znaš in se hočeš rpočiti od abecedne učenosti. Ko maturiraš, se ti zdi (četudi samo za štirinajst dni), da je ves svet tvoj in gledaš na ljudi milostno izpod priprtih vek. Po diplomi na fakulteti si prepričan, da ničesar ne znaš in bi hotel začeti znova. Na vrhu delovnega loka, ko te krivinično in požirajo napor, kopniš po dalnjem „zlatem“ dnevu upokojitve, ko pa dočekaš upokojitveni papir, te spreleti tesnoba in si želiš, da bi ne bilo res...

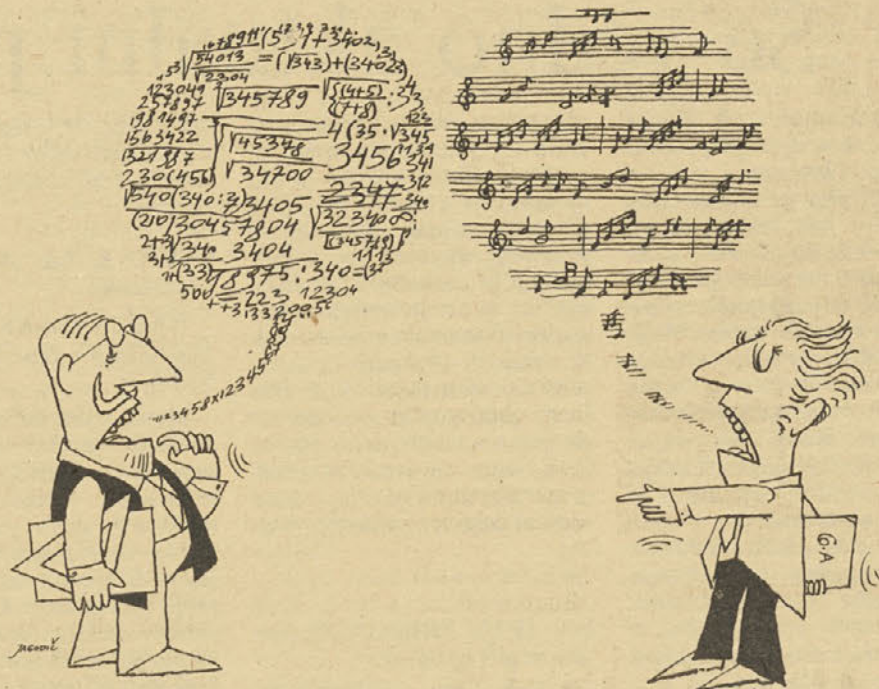
Iz množice sprehajalcev ga tu in tam ošinejo pozorne oči, najbrž njegovih učencev. Kako naj se starejših še spominja? A nekateri si

KISLE RESNICE KISLE RESNICE

Človek se vzgaja vse življenje, vendar pa je vzgoja najbolj intenzivna v otroštvu, ko je oseba najbolj plastična, t.j. ko je najbolj sposobna za spremembe pod vplivom dejavnikov okolja. Razumljivo je, da izvaja najmočnejši in najbolj odločilni vpliv na otroka njegova najbližja okolica, zlasti osebe, s katerimi prihaja najpogostejše v stik — njegovi starši.

S pojavom pubertete se razvijajo razdiralni impulzi, ki napadajo trdnost družine; zdi se, da so že od narave same vcepjeni v mlada bitja — tako v živali kot v ljudi. Ta globok odpor do družine razdira pri ljudeh ne samo družinske oziroma rodbinske skupine, marveč odzema mlademu bitju tudi varstvo ter ga tira v družbene konflikte.

H. HENTIG

Pravljica o enakovrednosti predmetov

Tudi ta pravljica se lahko začne z „nekoč je bilo“. Nekoč je bilo tako, da v šoli niso kaj prida govorili o enakovrednosti predmetov. Matematik je vedno lahko nosil glavo pokonci, kajti bil je matematik. Lingvist je ponosno vrtel krivčke, ne glede ali je predaval agricolo arat ali kaj drugega. Zgodovinar je udeležil v sebi vso modrost od vekov na prihodnje veke. Kolo zgodovine, je rekel, se vrti. Pevec je razlagal note in vodil pevski zbor. Ta je bil na konferencah lahko bolj tiho. Rembrandtu so izdelali učenci nekaj natančnih risb. Če je kdo odmeril rob za kak milimeter postrani, je bila njegova umetniška sposobnost ocenjena samo za tri. Predmaturu je bilo tako, da je fizikurnik malo popustil, če je bil razrednik le količkaj zgovoren. Dvojka iz plezanja po lestvi pa Francejnu res ne sme kaziti spričevala. Daj mu tri.

Zdaj pa je to vse drugače. Predmeti so enakovredni. Če so nekateri v spričevalu napisani bolj proti koncu, je to samo zato, ker vsi ne morejo biti prvi.

Predvsem so se oddahnili glasbenik, likovnik in telovadni učitelj. Ne bo jim treba več popuščati, kadar kdo drug ne bo hotel odnehati. Tisti tovariš, ki uči tehniko, navija svoj škripec. Na konferenci ne popusti niti za las. Za njim pritrdimo strune še drugi.

Na zadnji konferenci morajo popustiti Rembrandt, Beethoven in Zdrav duh v zdravem telesu. Ravnatelj jim že bogve kateri vbija v glavo, da je pomen njihovih predmetov v vzgoji in ne v izobrazbi. Pravljica o enakovrednosti predmetov nima srečnega konca.

BERTA GOLOB

Cenjenim bralcem!

Zaradi številnih pisem in vprašanj, ki so bila do sledj poslana na naš naslov, obveščamo vse cenjene uporabnike avdiovizualnih aparatov — izdelkov tovarne VEGA —, da nudimo servisno vzdrževanje ter popravila le za naše, nikakor pa ne za enake ali podobne izdelke (grafoskope, epi in dia-projektorje itd.) tuje izdelave, ki niso v sklopu naše kooperacije! Pričakujemo vaše razumevanje!

Tovarna aparatov in instrumentov
VEGA — Ljubljana,
Kotnikova 18

SESTANEK UREDNIKOV REPUBLIŠKIH PROSVETNI LISTOV V ARANDJELOVCU 24. SEPTEMBRA LETOS

DELA MO ZA ISTI SMOTER

„Voda spreminja strugo — a dokaj počasi. Tako je tudi s kulturo. En sam pameten razgovor, en sam zavzet pristop, en sam dober članek se ne bo dvignil kvalitete lista, ne bo naših prosvetnih delavcev navdajal z novim ognjem in napolnil s svojim znanjem. Naša stvar je, naša dolžnost in naše veselje, da si nenehno prizadevamo — da kot voda ne odjenjamo!“ Tako je na sestanku urednikov prosvetnih listov dejal Svetožar Piletić urednik PROSVETNEGA RADA iz Titograda.

Kakor so različne pokrajine in ljudje, kakor so različne republike, v katerih izhajajo listi — tako smo si uredniki enotni v želji, list mora biti glasnik prosvetnih delavcev, njihov obveščevalec in morda kdaj tudi njihov vodnik.

Na sestanku so bili tudi predstavniki jugoslovanskega Sindikata delavcev družbenih dejavnosti ter predstavniki republiških sindikatov Srbije in Hrvaške. Pozdravili so nas predstavniki krajevnih organizacij ter Dimitrij — dijak arandjelovačke gimnazije. Pomembnost in tudi priznanje, ki ga predstavljajo za nas vse srečanje evropskih sindikatov in združenj prosvetnih delavcev v Dubrovniku, je bilo prva točka razgovora. Sledila so poročila in razprava o doseganju delu ter nalogah in težavah sindikatov delavcev družbenih dejavnosti v posameznih republikah. Poudarek je bil na republiki Srbiji, ki je bila naš gostitelj. Sredi nje smo bili — zato so nam bile bliže njene težave in smo se bolj veselili njenih uspehov.

Bistvo prizadevanj tako sindikata kot prosvetnih delavcev je boj za pravično delitev sredstev tudi kulturi in prosveti. Brez materialnih temeljev ni mogoče graditi zgradbe znanja. Samoupravni dogovori, ki se pripravljajo po vsej državi, predstavljajo marsikje veliko upanje. „Prav samoupravni dogovori so pokazali, da prosveta ne bo finančno uničila Jugoslavije,“ je v malce bridki šali dejal sekretar republiškega odbora sindikata Srbije, Mile Pantelić.

Hkrati s sklepanjem družbenih dogovorov nastajajo kot nujna posledica tega prvega — dogovori o izboljšanju kvalitete učiteljskega dela, o dvigu učnih uspehov (v osemletki „Radoje Domanić“ v Kragujevcu jih je od 1000 učencev lani ponavljalo samo 7). Kot v prizadevanjih za materialno osnovo tako tudi v težnji po boljši strokovni usposobljenosti imajo listi prosvetnih delavcev svojo vlogo. Pri izmenjavi izkušenj smo se nujno morali ustaviti ob usmeritvi naših listov glede vsebine: predvsem pišemo za osnovno in srednjo šolo — predšolske ustanove, delavske univerze, univerze in stare šole vzgojitelje — to je področje, ki ga vključujemo po svojih prostorskih kot tudi strokovnih močeh; vendar bi želeli prav s teh področij več odziva in več naročnikov.

Želimo, da prosvetni delavci svoje liste berejo! Četudi smo njihova resna glasila — se vendarle ne bomo izogibali zanimivosti, atraktivnosti in privlačnosti, saj so naši bralci zreli ljudje, ki poznajo današnji čas tekmovanj.

Kaj naši bralci najraje berejo? Zelo različni so — in ni jih mogoče „uniformirati“, še manj pa upoštevati vse njihove želje in potrebe. Treba jih je obveščati, jim vedno spet pripovedovati, da so prosvetni listi njihova glasila — hkrati pa nekako loviti ravnotežje med stremljenjem po kulturnem, kvalitetnem listu in drobnimi dogodki na naših šolah. So ti dogodki res tako drobni? Četudi: vsak najmanjši dosežek na katerikoli od naših šol je kamenček za mozaik kulture našega naroda.

Govorili smo o možnosti ali nemožnosti skupnih akcij vseh uredništev. Morda bo med prvimi tako imenovana okrogla miza s temo „Naši družbeni dogovori in sporazumi“.

Število naročnikov — njih naraščanje in upadanje — je ena izmed večjih uganj. Je res vse odvisno od kvalitete lista? „Sindikat premalo naredi za širjenje lista,“ je pribil Puniša Kaledžić, urednik PROSVETNEGA LISTA iz Sarajeva. Gorki Kalanoski, urednik lista PROSVETEN RABOTNIK iz Skopja, je povedal, da iz njihovega uredništva od številke do številke obdelajo posamezno občino Makedonije, pišejo o njej in s tem gotovo tudi širijo list. „Ne smemo in ne moremo se primerjati z ostalimi časniki! Naši listi postajajo vse bolj centri prosvetnih delavcev in če je to tako, se nam ni bati, da ostanemo brez naročnikov,“ je podčrtal svojo vero Nenad Brkić, urednik časopisa ŠKOLSKA NOVINE iz Zagreba.

Tovariš Milija Knežević, urednik PROSVETNEGA PREGLEDA iz Beograda, ki je vodil sestanek ter usmerjal našo razpravo, nas je seznanil tudi z željo bolgarskih prosvetnih delavcev o sodelovanju sindikatov prosvetnih delavcev vseh balkanskih držav. Ne glede na to, ali bo prišlo do uresničitve te želje ali ne, je razveseljivo to, da se prosvetni delavci pri nas in drugod vedno bolj zavedajo, kako nujno je povezovanje in usklajevanje dela — če naj šola in mi z njo ujamemo korak s tem drvečim tehničnim časom.

NEŽA MAURER

ZANIMIVOSTI IZ TUJINE:

Ladinska manjšina v Italiji

Zgodovinarji menijo, da so Ladinci potomci starih prebivalcev teh krajev, po vsej verjetnosti Etruščanov. To prebivalstvo so Rimljani podjarmili, vendar jim ni uspelo, da bi ga popolnoma asimilirali, ker so živeli precej stran od pomembnih trgovskih poti. Danes žive Ladinci v glavnem v Švici, in sicer v kantonu Graubünden. Tu jih je kakih 50.000, manj pa jih živi tudi v Italiji v Zgornjem Poadizju, še točneje, v dolinah Gardena in Badia. Njihov jezik je namreč ladinsčina, ki je eden izmed neolatinskih jezikov. V Švici je četrti uradni jezik konfederacije. V jeziku samem srečamo nič koliko nemških izposojenk.

V dolinah Gardena in Badia, kjer žive Ladinci, ima tamkajšnje prebivalstvo posebne osnovne šole. V teh šolah se otroci uče kar treh jezikov:

ladinsčine, ki je njihov materni jezik, italijanščino, ki je državni jezik in nemščino, ki je najpomembnejši jezik severnega dela Zgornjega Poadizja.

V 1. razredu uporablja učitelj ladinsčino za sporazumevanje z otroki, dalje ima 1 uro na teden nemščine, ostali del pa v italijanščini. V 2. razredu imajo 2 uri ladinsčine, ki jim rabi tudi za sporazumevanje, ostale ure so enako razdeljene med italijanščino in nemščino. V zadnjih treh letih osnovne šole (do 5. razreda) imajo otroci ladinsčino le po eno uro na teden, ostali pouk si delita italijanščina in nemščina. Učno knjigo v ladinsčini uporabljajo šele v zadnjih razredih osnovne šole.

Učitelji zagotavljajo, da so rezultati, ki jih dosegajo, zelo dobri, in

da učenci po petih letih osnovne šole poleg materinščine dobro obvladajo tudi italijanščino in nemščino. Studij lahko uspešno nadaljujejo tako v italijanskih kakor v nemških šolah.

Povsod, kjer živijo manjšine v Italiji, imajo poleg manjšinskih šol tudi šole z italijanskim učnim jezikom. V dolinah Gardena in Badia, pa ni drugih šol, razen manjšinskih. Kdor pride živeti v te kraje, mora zato poslati svoje otroke v te šole, kjer se lahko v razmeroma kratkem času nauče treh jezikov. S tem je Ladincem zaščiteno njihov materni jezik in njihova narodna značilnost.

Pri zadnjem štetju so ugotovili, da je vseh Ladincev okoli 12 tisoč, da svoje otroke pa imajo kakih 85 učiteljev.

STANKO SKOČIR

ŠOLSTVO NA VEČ TIRIH

Izvršni odbor republiške izobraževalne skupnosti o rekonstrukciji srednjega šolstva

Srednje šole so tiste, ki dajejo mnogim našim mladim ljudem poklic. Iz leta v leto jih bolj pritevamo k nujni izobrazbi (četudi ne k obvezni). Vendar pa so naše srednje šole zelo različne — ne samo po trajanju in vsebini strokovnega pouka, ki daje temelj za poklic, temveč tudi po količini in kakovosti znanja, ki ga nudijo. Zavoljo tega je oteženo prestopanje iz ene srednje šole v drugo — da ne govorimo o prestopanju iz katerekoli strokovne srednje šole na gimnazijo ali nasprotno. Tako mnogokrat propadejo šolska leta in je prevarana delavolnost dijakov.

Izvršni odbor republiške izobraževalne skupnosti si prizadeva obnoviti in posodobiti naše celotno srednje šolstvo. Pretežno o tej tematiki so razpravljali tudi na svoji nedavni seji. Dr. Ljubo Bavcon je rekel, da bi bilo lepo, če bi se dalo šolski sistem tako enotno organizirati, da bi bil kot en sam vlak na progi od postaje A do postaje Z. Učenec bi se lahko peljal neprekinjeno od začetka do konca in izstopil, kot npr. doktor znanosti; lahko pa bi na vmesnih postajah izstopal in spet vstopal ter prišel, do kamor bi pač zmozel glede na svoje sposobnosti, možnosti in želje. Žal pa se takega šolstva ne da organizirati, ker pač npr. ni mogoče solati učitelje „na istem vlak“ kot zdravnik ali elektrotehnik. Treba je razmišljati o več vzporednih progah, če že govorimo o razvijanju in prenavljanju šolstva v prispodobi. Bavconovo prispodobi je dopolnila dr. Aleksandra Kornhauserjeva, da pač nihče ne misli na takšno rekonstrukcijo šolstva, ki bi ga lahko primerjali z eno samo progo. Jasno je, da z vlakom Ljubljana—Zagreb ni mogoče priti v Maribor — a zveza Zagreb—Maribor mora biti kljub temu omogočena.

Na osnovi „Plana za rekonstrukcijo sistema srednjega šolstva v SR Sloveniji“ (raziskavo pripravljajo Drago Glogovšek, Zvone Verstovšek in Ludvik Zajc — končana naj bi bila do konca prihodnjega leta) so razpravljali na seji o potrebnosti takšne usmeritve srednjega šolstva, da bi bili bolj kot doslej mogoči prehodi z ene srednje šole v drugo. Recimo, da bi lahko kdo iz drugega razreda gimnazije prestopil v poklicno šolo (če bi gimnazija bila zanj prezahtevna ali če bi se želel prej usmeriti v poklic), ne da bi zato moral izgubiti leto; ali pa da bi učenec poklicne šole mogel prestopiti v tehniško šolo, ne da bi zato moral začeti znova.

S takimi pobudami so se navzoči načelno strinjali. Soglašali so nadalje z mislijo, da bi tudi pri strokovnem izobraževanju bilo prav pretehtati možnost čimbolj posplošene izobrazbe, ker danes ni več mogoče posebej solati množice ozko usmerjenih poklicev. Smotrnejše je dati sorodnim skupinam ustrezno skupno splošno izobrazbo, nato pa z zgoščenim dodatkom posameznike usposobiti za specifično poklicno dejavnost. Vendar je dr. Lujo

Šuklje opomnil, da je zelo občutljivo vprašanje, kdaj bomo učenca preusmerili iz splošne v specifično strokovno izobrazbo. Gre namreč za to, da človek potrebuje strokovno znanje in splošno razgledanost — v določenem omejenem času solanja pa se ne da posredovati vsega. Učenec je za nekaj v vsakem primeru prikraščen. Takšno ali drugačno odločitev je treba z nečim plačati.

Razprava je opozarjala na vrsto načelnih in konkretnih posledic v zvezi s pripravljajočim se načrtom za rekonstrukcijo srednjega šolstva. Mnoge stvari bodo osvetile še nadaljnje razprave, saj je do konca raziskave še dosti časa — in priporočke je lažje dajati h konkret nemu predlogu kot pa v prazno.

Na seji so razpravljali tudi o reformi gimnazije. Zanimivo je, da so člani izvršnega odbora imeli načelne pomisleke že ob prvem sistemskem predlogu. Ivan Rudolf, Janez Sivec, Zvone Verstovšek in Vera Vošnjak so pripravili predloge za prihodnjo usmeritev dela gimnazij in med drugim predvideli notranjo delitev doslej enotnega gimnazijskega šolanja na družboslovno in naravoslovno smer ter vključevanje nekaterih gimnazij v srednješolske centre. To vključevanje bi bilo racionalno zlasti v manjših krajih.

Za dvojno usmeritev gimnazijskega šolanja pa so mnogi menili, da je za tak predlog še prezgodaj in da je vprašanje, če je sploh primeren. Spričo tako različnih mnenj lahko pričakujemo še precej živo razpravo —

Delegati ob III. slovenskem kongresu Sindikata delavcev družbenih dejavnosti

Še vedno aktualni problemi

upoštevati, morda pa bi bil med njimi le kak sprejemljiv predlog.

Veliko govorimo tudi o osipu. Pri tem ne mislim samo na osnovne šole, temveč na vse od osnovnih do fakultet. Kritiziramo pa le osnovno šolo, kot da družbi za izgubljena študenta leta in denar ni mar. Mislimo, da Slovenci nismo intelektualno tako slabo razviti, da nas prekašajo skoraj vsi jugoslovanski narodi. Mnogi naši učenci od osnovne šole naprejši iščejo izobrazbo in kruh na tujem in tam tudi uspevajo.

O šolski problematiki vse preveč govorimo, ugotavljamo, obljublamo in umolkujemo. Spreminjamo učne načrte, z njimi pa le redko kdaj dobimo tudi ustrezne učbenike.

BOŽIDAR JERKOVIČ, dipl. inž., Tehniška šola za elektrotehniško in Strojno stroko Maribor

ŠE VEDNO RAJE V INDUSTRIJO KOT V PROSVETO.

Tehniška strojna in elektro šola v Mariboru vzgaja tehnike strojne in elektrotehniške smeri. Imamo okrog 1000 učencev. Zato je delo precej obsežno in raznoliko. Poleg uspehov imamo seveda tudi težave. Značilnost naše šole je v kombiniranem pouku teorije in prakse. Praktično delo v lastnih delavnicah zahteva posebno vrednotenje in povzroča specifične dodatne stroške in orga-

moči iz industrije. Stimulacija kljub izboljšavam še vedno ni tolikšna, da bi se ljudje podali iz industrije v šolstvo, pa naj bo to glede osebnega dohodka ali stanovanj. Poseben problem v šolstvu je problem napredovanja, ki je v industriji vedno možno. Primerjava z višjo tehniško šolo ali fakulteto ne gre v prid tej stimulaciji, kajti tam imajo profesorji in asistenti neprimerno manjšo učno obveznost, samo en predmet (možnost specializacije) in veliko večjo možnost za strokovni razvoj.

DR. IVAN KRISTAN, Pravna fakulteta v Ljubljani

PREMALO PRIPRAVLJENE IN PREVEČ POGOSTE USTAVNE SPREMEMBE.

S področja, na katerem delam, to je ustavno pravo, je po mojem mnenju način izvajanja ustavnih sprememb zelo pomembno vprašanje. Praksa zadnjih štirih let, ki jo sedaj nadaljujemo, kaže precejšnje slabosti.

Ustavne spremembe se izvajajo na eni strani preveč pogosto, na drugi strani pa so premalo pripravljene: zaradi kratkih časovnih rokov pri njihovem nastajanju niso sodelovale vse strokovne institucije in strokovna društva. Koristno pa bi bilo, da bi prav te institucije in ta društva izrazila do teh vprašanj svoj aktiven in ustvar-

ili. Tako bi ustava ponovno dobila tisto veljavo, ki ji gre kot temeljnemu dokumentu naše družbe.

CVETO KNEZ, Delavska univ. verza Laško

NAJPOMEMNEJŠE: ORGANIZIRAN NASTOP ČLANSTVA.

Morda nedodelan, na vsak način pa v praktičnem življenju premalo uveljavljen sistem ustreznega vrednotenja dela družbenih služb poraja velike razlike med materialnim položajem delavcev v različnih področjih družbenega življenja. Če k temu dodamo še dejstvo, da takšen sistem dopušča tudi zelo opazne razlike v pogojih dela in osebnih dohodkih znotraj družbenih služb, potem je skorajda logično, da posamezni problemi izstopajo znatno ostreje v ospredje v gospodarsko in tudi sicer manj razvitih območjih. Posledica tega je problem, ki ga čutimo v okolju, kjer delam, ko bi morali zaradi pomanjkanja učiteljev posamezne šole (in to oddaljene) celo zapreti. Čeprav je razlog za takšno stanje treba iskati tudi v precej nepremišljenem ukinjanju učiteljskih vendarle res, da je bil učiteljski poklic za mlade ljudi nezanimiv. Zanj se niso niti odločali ali pa niso v njem ostali.

Ob tem in podobnih problemih pa je treba omeniti še enega. Neustrezen materialni položaj delavcev in služb kot ce-

bodo rešili obstoječih in nehnno se porajajočih problemov, če ne bo sledila organizirana akcija. Zato menim, da je potrebno v prihodnje v naših sindikatu posvetiti potrebna skrb organiziranem nastopu šega članstva pri realizaciji družbenih dogovorov, kajti bo spreminjalo samoupravo na miselnost delavcev družbenih dejavnosti in ustvarilo potrebne pogoje za to, da bodo v te javnosti prišli takšni kadri, jih glede na pomen teh služb tudi potrebujemo.

PRED 200-LETNICO TEREZIJSKIH ŠOL

Bliza se dvestoletnica terezijskih šol (1774), ki so — prav se tako skromne in na svojem začetku nerazgibane ter botne, v narodnostnem pogledu pa vse do revolucionarnega leta 1848 še hudo nemške in pone- čevalne — vendarle zelo pomembne za izobraževanje prosvetljevanje našega ljudstva. Prej še cerkvene in verske, so po ukazu Marije Terezije postale javne in državne. Seveda je to stvar počasnega in postopnega razvoja, tako da je do njihovega razvoja te splošne pri- nih ljudskih šol izraziteje pri- šele po reformi leta 1869. Ti- krat je tudi prišlo do večje- razvoja teh šol in učitelji so- več vezan na cerkovniško- organistovsko službo, saj je bival izdatnejšo mesečno pla- od države in postal samostoj- nejši v svojem izobražbenem vzgojnem šolskem prizadevanju.

Vse to prosvetljevanje dan- njih dni pa je zgodovinsko us- novljeno na prvih začetkih stva v dobi odločne Marije Terezije, ki je našemu prosvetljo- cu Blažu Kumerdeju na njegovo- zadevno spomenico naložila- rame vse breme težavnega- četka javnega šolstva na nase- tleh z ustanovitvijo prve- malke, iz katere je že po- letih po prvem desetletju, stoletja izšel tako velik učeni- kot je bil Matija Čop.

Naš ljudski učitelj iz teklega stoletja je moral gnotne in duhovne stiske in žave, ki sta mu jih postavila in okolje, v katerem je živel. Prebijal se je — rod za rod skozi vse potrebne usposob- nostne izpite na učiteljskih pravnih, spočetka nek- mesečnih, potem polletnih celoletnih, vse dokler se ni pripravnica (v Ljubljani, Mariboru, v Celju ali v Idriji) raz- v dve-, tri-, štiri- (in pozne- celo pet) letno učiteljske, danes reorganizirano v učiteljsko gimnazijo in akademijo.

Podrobnejši podatki o učiteljstvu v naših starejših ljudskih šolah in o voju teh šol pa pri nas še strnjene. Imamo pa šolske nuke, zbrane v našem šolskem muzeju v Ljubljani, sicer pa nekaj posameznih biografij seznamov učiteljev, med rimi je nedvoumno najdr- cenejša zbirka biografij telstva nekdanje Kranjske leta 1968 (J. Novak), ki ni v rokopisu arhiv NUK. Slov- ni v rokopisu arhiv NUK. Slov- arhiv štajerskih šol je še v- cu in tega sem prebral sam- zadnjih treh desetletjih in- skušal dopolniti rokopis J. v- vada. Zdj izhaja nadaljevan- (od črke K dalje) v Glasni- duh, društva, ki nadaljuje ob- ljenje tega obsežnega gradiva- abecedi učiteljev od zadnje- vilke Nove poti, ki je v leto- njim letom prenehala izhaj- na kar bi opozorili tiste, ki se- stvar zanimajo (Glasnik SD Ljubljana, Cankarjeva 14).

V veliki dvorani skupščine SRS se bo 5. oktobra zbralo več kot 300 delegatov na III. kongresu Sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije. Ob tej priložnosti bo sprejet statut te organizacije in izvoljen nov republiški in nadzorni odbor, obravnava aktualne problematike vseh področij družbenih dejavnosti pa nam obeta pestro in zanimivo razpravo.

Pred tem dogodkom smo naprosili nekaj delegatov za odgovor na naslednje vprašanje:

Izvoljeni ste za delegata za III. kongres delavcev družbenih dejavnosti Slovenije. Na katere probleme s področja oziroma okolja, v katerem delate, bi ob tej priložnosti posebno radi opozorili?

PAVEL VOZLIČ, Gimnazija Poljane — Ljubljana

DANAŠNJE OKOLJE V SREDNJIH ŠOLAH — PODOBNO KOT V ZAČETKU STOLETJA

Zadnja leta veliko govorimo o sanaciji šolstva. Marsikdo si zamišlja, da smo ta problem rešili, brž ko smo do neke mere zadovoljili upravičene zahteve prosvetnega kadra po uravnanju osebnih dohodkov glede na dohodke v gospodarstvu. Res so se stvari izboljšale, s sprejetjem samoupravnih sporazumov pa kaže, da bodo tudi prosvetni delavci sedeli na zeleni veji.

S tem pa seveda sanacija šolstva še zdaleč ni opravljena. Nasprotno, vedno bolj opazamo žgoče razlike in neskladja v razvoju našega šolstva, v njihovi materialni rasti. Trdimo lahko, da se naše šolstvo razvija dokaj neenakomerno, da smo zlasti na področju šol druge stopnje naredili premalo. Šole so si podajali razni gospodari, zanje pa premalo skrbeli, sistematičnega materialnega razvoja pa ni bilo. Zato v mnogih srednjih šolah, zlasti v gimnazijah, mladina diha v podobnem okolju, kot so naši starši in dedki v začetku stoletja ali še prej. V razredih se glede opremljenosti ni nič bistveno spremenilo, morda je močnejša razsvetljava, sicer pa tabla in kreda, na stolčku pa labor z vodo. Drugače je v tem, kjer so npr. kako šolo pomagali soustvarjati lokalne gospodarske moči (Ravne).

Prav nič nismo storili, da bi omogočili vsem najbolj sposobnim mladim ljudem z dežele, da bi lahko nadaljevali šolanje. Štipendija sama je premalo. Omogočiti bi morali vsakemu mlademu človeku, da bi imel enake materialne možnosti za nadaljevanje študija. Najbolj nadarjeni mladi ljudje so naš najdragocenejši nacionalni kapital, zato bi nam ne smelo biti vseeno, kako si bodo utirali pot v življenje.

V Ljubljani po osvoboditvi nismo zgradili niti enega dijaškega doma splošnega tipa, v katerem bi se lahko zbirala in študirala mladina iz vse Slovenije. Kapaciteta dijaških domov v Ljubljani je klavrna, da ne omenjamo njihove v nekaterih primerih prav slabe funkcionalnosti.

Menim, da je nujno potrebno v šolstvo več vlagati, in sicer sistematično, dosledno je treba odpravljati razlike v razvitosti šolstva na posameznih področjih naše republike. Dobro organizirano šolstvo je trden pogoj za naš vsestranski razvoj in napredek. Ne smemo dovoliti, da so še po toliko letih našega vzgajanja otroci prikrajšani za najlepše trenutke svojega otroštva, da bi se izobraževali v svetlih učilnicah, dobro hranjeni in obuti ter vsak s svojo knjigo.

Premalo je v današnjem človeku solidarnostnega čuta, pa je prav ta temeljna prvina socialistične miselnosti. Preveč gledamo samo nase, na svoje lokalne potrebe. Vendar jih nekateri in ponekod zmorejo, drugod ne. Ljubljana razpisuje referendum za izgradnjo objektov otroškega varstva in osnovnega šolstva. Kdo bo razpisal referendum za potrebe šolstva v nerazvitih območjih? Mar ni nerazvito šolstvo v zaostalih območjih cokla v našem splošnem in skupnem razvoju? Zato menim, da je potrebno ustvariti tak sistem v razvoju šolstva, da bo omogočal enakopraven razvoj vsem in vsakomur, da nam bo čimprej mogoče odvračal viralno coklo. Sicer pa, najprej dajmo brezplačne učbenike otrokom v Halozah, Slovenskih goricah, na Kozjanskem, Brkinih in drugod.

KAROLINA KOLMANIČ, Osnovna šola Murska Sobota

ALI JE RES KRIVA SAMO OSNOVNA ŠOLA?

Navedla bom le nekaj problemov, ki nas tarejo v Pomurju. Živimo na manj razvitem območju. Res, da se naše mesto in Pomurje samo razvija, v kulturnem pogledu pa ne zasledimo take rasti. Pogrešamo gledališče, zlasti ker imamo toliko srednjih šol, ki so le občasno deležne gledaliških predstav v Mariboru, ali pa gostovanj celjskega gledališča pri nas.

Nam prosvetarjem se zdi, da smo osnutek za novi učni načrt dobili sedaj, ko je že v resnici več ali manj vse izoblikovano in bodo naše pripombe le zgolj formalnost. Razumemo, da vseh naših pripomb ne bi mogli

nizacijsko delo. Zelo koristno je za motivizacijo dijakov, da je nekaj dela proizvodnega, da so izdelki za uporabo, vendar pa moramo dati dijaku hkrati organizirano prakso po učnem programu, kar slabi delež rentabilne proizvodnje.

Glede na vsakoletni priliv novih dijakov so prostori naše šole premajhni, saj so vsi zasedeni polni dve izmeni. Pri naši šoli še dodatno delujejo oddelki večerne in dopisne šole.

Opremljenost laboratorijev in kabinetov je v zaostanku glede na vedno novo tehnologijo in je težko dovolj pripraviti mlade ljudi za moderno proizvodnjo.

Nenehen problem je tudi zasedba s strokovnimi kadri. Rešujemo ga na več načinov: z dodatnim delom rednega osebja in

jalen odnos. Zaradi tega pravzaprav ni javnih razprav v pravem pomenu besede — da bi se v središčih javnega obveščanja razvijal dialog o posameznih stališčih in.

Če so nam bile včasih v prvem povojnem obdobju potrebne predvsem plebiscitarne podpore stališčem odločilnih političnih dejavnikov, pa na sedanji stopnji razvoja družbenih odnosov ne gre več za to. Sedaj je potrebno, da z vsemi demokratičnimi mehanizmi zagotovimo problemsko razpravo o perečih vprašanjih družbe najširšemu krogu občanov in zainteresiranim strokovnim in političnim organizmom.

Menim, da bi si bilo treba prizadevati, da bi v prihodnje vsaj deloma te slabosti odpra-

lote je zaviral razvoj samoupravljanja v teh službah. Zato niti ni čudno, če so se posamezni delavci teh služb, zlasti z manj razvitih območjih zavzemali za povsem nesamoupravne rešitve in stremeli za vrnitvijo starih časov, ko so te službe imele značaj „državne“ službe, za katere je bilo značilno, da je bilo delo posameznika nagrajevano enako, neodvisno od gospodarske moči občine itd.

Pri odpravljanju teh in podobnih problemov pomeni vsakor velik korak naprej družbeno dogovarjanje in samoupravno sporazumevanje. Menim, da so sindikati na tem področju dosegli vidne rezultate v izenačevanju meril za vrednotenje dela. Seveda pa vsi ti dogovori in sporazumi ne

OD 4. DO 10. OKTOBRA

TEDEN OTROKA 1971

Mislino na vse otroke! Ustvarjamo boljše pogoje za vsestranski razvoj vseh otrok! Razmišljamo, kaj lahko storimo zanje že danes, ob današnjih pogojih, sprejetih resolucijah, samoupravnih družbenih dogovorih itn.

Na Slovenskem je 90 % predšolskih otrok brez družbenega varstva in načrtne vzgoje (obiskujejo le malo šol) in samo 4 % šolarjev v podaljšanem bivanju. Šola in družina mnogo-krat obnemoreta v svoji vzgojni funkciji.

Teden otroka je vsakoletna tradicija. Kot poživilo je, priložnost, da zagledamo „nerešene probleme“ pod povečevalnim steklom, priložnost za to, da bolj glasno zagodimo. In vsako leto se ponovi isto: pišemo parole, ustvarjamo programe, zamujeno in zanemarjeno hočemo ozdraviti v najkrajšem času. Malokrat pa se ne ozremo, denimo, za leto dni nazaj: kaj je ostalo od napisanih sklepov, resolucij in dogovarjanj, koliko jih je postalo resničnost in koliko zgolj na papirju zapisana fraza?

Pri nas na primer opozarja 80000-članska organizacija Zveze prijateljev mladine na to, kaj bi za otroke še lahko storili — brez pretiranih, visokotelečnih želja in načrtov. Tej vsakoletni akciji pripisujemo velik pomen. Ob tej priložnosti postreže s po-

datki, ki dajo misliti, hkrati pa pripravi konkreten program za izboljšave.

Ob tednu otroka je organizirala Zveza prijateljev mladine z vsemi organizacijami, društvi in strokovnimi službami, ki vključujejo v svoje delovne programe tudi delo z otroki in za otroke poseben razgovor, na katerem so se posebej razmišljali prav o predšolskem otroku. Pozivi udeležencev pogovora so bili hkrati tudi zanimivi predlogi: — Iščimo „skrite rezerve“ in možnosti, da bi vključili čim več otrok v organiziran vzgojni proces. Vsakega predšolskega otroka bi morali vsaj za nekaj ur dnevno načrtno vzgajati.

Kaj pa prostori, vzgojiteljice, denar?

Na sestanku smo slišali nekaj odličnih predlogov: v skoraj vsakem vzgojnovarstvenem zavodu je v popoldanskem času ali pa od popoldanskega spanja naprej prostih nekaj igralnic. Te bi lahko ob popoldnevih obiskih in se v njih organizirano vzgajali tisoči predšolskih otrok.

Mnoga igrišča so postala rekreacijski centri, namesto da bi rabila svojemu prvotnemu namenu: za vzgojo in igro predšolskih otrok.

Tudi v glasbenih šolah, Pionirskem domu in drugih družbenih centrih bi bilo — po vsej verjetnosti — mogoče najti z

malo dobre volje prostore, pa tudi učitelje, ki bi nekaj ur posvetili raznim oblikam dela s predšolskimi otroki.

Denar za vzgojiteljice bi nedvomno radi prispevali starši (tudi glede plačevanja male šole ni bilo težav!). Prepričajmo jih, da je vredno pošiljati otroka v vzgojnovarstveni zavod tudi za nekaj ur — ne samo zaradi varstva, temveč predvsem zaradi vzgoje.

Ce bi zbrali vse predloge in dobronamerne misli s tega pogovora, bi bil to nedvomno zanimiv seštevek in — nov program. Navedeni predlog pa nam je blizu in tako uresničljiv se zdi, da je nedvomno vreden posebne pozornosti. Pomembno je namreč predvsem eno: iz številnih želja in zamisli izluščiti to, kar v resnici lahko izpeljemo takoj, ne da bi čakali na tiste utopične pogoje — najmodernejše ustanove, najboljše izobražene vzgojiteljice in najbolj razumevajoče razdeljevalce denarja.

MARJANA KUNEJ

„Izrezi in prilepi manjkajoče nosove,“ takole se glasi navodilo v knjigi, o kateri govori članek „Umetnost in igra“. Podrobnosti o nabavi knjige dobite na naslovu: Schulreferat der Stadt Nuernberg, Nuernberg, DBR.

UMETNOST IN IGRA

Življenje je polno starih modrosti in rekel, ki jih slišimo vsak dan, a vendar, ko jih izgovarjamo, včasih pozabljamo na njihovo bistvo. V zvezi z učenjem najraje omenjamo naslednje tri najbolj značilne: Knjige nas uče. Človek se uči, dokler živi. Učimo se z igro. Vsa tri in vsako zase nosijo tisto zrno resnice, ki je pregovoru potrebno, da ostane živ in med tisočletnimi rekli ne usahne. Če bi za spremembo vse tri modrosti združili in se tako poigrali, da jih ne bi poimenovali kot sklenjene misli, marveč ali jih združili v en stavek in ga jemali dobesedno, bi to pomenilo: Človek naj bo vse življenje povezan s knjigami, tako se namreč uči in hkrati zabava. Dotlej je vse še nekoliko uresničljivo. Če pa bi tem nasvetom hoteli slediti dobesedno, tedaj naj bi se prek knjig ali s knjigami igrali. Tega ne mislimo v prenesenem smislu, marveč dobesedno. Gotovo skoraj vsakdo pozna knjige z navodili za različne otroške igre, s katerimi se lahko zabava mlado in staro, malokdo ali skoraj nihče pa ne pozna knjig, s katerimi naj bi se otrok igral in ki bi ga hkrati tudi nekaj naučile.

Taka posebna knjiga pa je dosegla letos svojo prvo izdajo ob proslavi Duererjevega rojstva. Izdala sta jo s podporo kulturnega referata mesta Nuernberg Friderik Klein in Wolfgang Zacharias. Naslov: „Duererjeva knjiga iger“. Knjiga je pomembna za vzgojitelje, učitelje, starše in otroke. Prvi naj bi iz nje črpali smisel za improvizacijo in ob njej zbuiali samoiniciativno pri delu z otroki, otroci pa bi se naj iz nje naučili likovnega dojemanja sveta in to ne izključno z očmi sodobne likovne ustvarjalnosti, v kateri si polagoma pridobiva odločno besedo otroška risba: knjiga nauči opazovanja z očmi najresnejšega realističnega risarja-slikarja in grafika Albrechta Duererja. Duererjeve risbe niso zgolj dekoracije ali ilustracije, ki dopolnjujejo razliko; z njegovimi najznamenitejšimi stvarmi se otrok lahko igra, z njimi aktivno ustvarja. Posamezne elemente risbe postavlja v svoje risbe ali dopolnjuje po lastni domišljiji majhne izseke iz njegovih del. Tako je risba rinocerusa, iz nauka o sorazmerjih, razdeljena na sestavne dele te živali poučna razlaga in igra hkrati. Razmetani elementi živali so naslikani na eni strani lista, otrok pa naj bi jih izrezal, sestavil in zlepil. S škarijami naj otroci izrezujejo, nato izrezke nalepijo na posamezne prazne pole ali pa kar v knjigo, ki ima zato prazne liste. Rišejo in primerjajo posamezne Duererjeve natisnjene lesoreze živali in se tako sprehajajo skozi Duererjev zivalski vrt.

Podobno navaja knjiga k opazovanju, primerjanju in upodabljanju svoje lastne podobe, obraza, oči, nosu. Tako se na vsem lepem znajde otrok prevprašanem: „Mar si že opazoval svoj nos?“ tu so tudi prosta mesta, da vstavi risbo različnih nosov in predmetov, ki jih tvoj nos zaznava. Na isti strani pa je kot primerjava proporcij studija nosov mojstra Duererja, risbe obrazov z različnimi, najbolj nenavadnimi oblikami nosov, kar prav gotovo pritegne radovednost otrok.

Ali drug primer: kdo ne pozna znamenite risbe Duererjevih rok, ki kažejo mojstrsko obvladovanje svojega poklica; njegove roke pripovedujejo, govore. Poleg te znane prisposobe k molitvi sklenjenih rok in upodobljene govornice prstov, ki jo uporabljajo gluho-nemi, sledi tole vprašanje: „Kako velik je tvoj palec?“ Otroci naj bi ga narisali, izrezali in primerjali njegovo velikost z velikostjo naslikanega palca v Duererjevih sklenjenih rokah.

Sama razmerja preprosto lahko na različne načine zanesljiva, najbolj poučna in privlačna hkrati pa je študija primerjanja velikosti razmerja človeških prstov, glave, trupa, udov. Tako se spoznavajo in ugotavljajo svoje mesto, fizično prisotnost in čutno usposobljenost. Omenjena knjiga na učinkovit način privede otroka do tega izkustva, slediti mora le nazornim navodilom, kot na primer: „Prilepi naslednje predmete v prazna okenca in otiplji njihovo površino!“

Svoj filozofski nauk pa doseže knjiga s podobo Duererjeve risbe z naslovom „Košček trate“, osemkrat ponovljene iste reprodukcije te znamenite risbe poleg celostranske, vsaka je opremljena s podpisom in naslovom: „Pri tej sliki misli vsakdo nekaj drugega, zbiralec, trgovec, botanik, otrok, kmet in mi vsi. Končno nas vprašuje knjiga

sama: „Kaj ti pride na misel, če me pogledaš?“ Koliko neizčrpnih možnosti za globlje razmišljanje vsebuje to preprosto vprašanje!

Naj na koncu ponovim misli avtorjev, ki sta v epilogu staršev napisala naslednje navodilo:

— Umetnost naj ne predstavlja otrokom že od vsega začetka nekaj večno vrednega, nedotakljivega; umetnost naj vpliva na njihovo vsakodnevno življenje, spoznajo naj tudi njeno uporabno Zveza med umetnostjo in igro je v prid obema, ta zveza pa je naj potrebna za vzgojo. Umetnost se ne da spoznati in naučiti merilnih; posluh zanjo si pridobiš z igro. Knjiga še posebno stopnja smisel za igro s samo zgradbo in izborom posameznih prijemov. Tako vrstni red namenoma ni zgrajen strogo didaktično, otroci imajo veliko možnost svobodnega izbora.

Prav gotovo vas bo zanimala tudi starost, za katero bi bil način vzgoje, ki jo nudi Duererjeva knjiga, najprimernejši. Če verjamemo avtorjem, so vsi otroci med četrtem in dvanajstim letom enako sprejemljivi in najdejo živ stik s knjigo. Tako se tudi po svojih sposobnostih in presoji poglabljajo v tisto poglavje, ki ga s svojimi najlaže dojemajo.

BIBIANA MEŠKA

Zares proste sobote

Po štiriletnem preizkušanju in proučevanju uvajanja petdnevnega delovnega tedna v slovenske šole so proste sobote tudi uradno (zakonsko) priznane in dovoljene. Uvajanje prostih sobot v šole temelji sicer še vedno na načelu prostovoljnosti, kljub temu pa se je za petdnevni delovni teden odločila večina osnovnih šol (94,2 %) in vse gimnazije.

Osnovne šole in gimnazije so — kot kaže — začele brez posebnih težav uvajati novi šolski koledar. Kot je znano, se začne pouk po tem koledarju v osnovnih in srednjih šolah 1. septembra; 25. junija se konča v osnovnih šolah, 20. junija pa v srednjih. V zadnjih razredih osemletke se konča šolsko leto 15. junija, v srednjih šolah pa 5. junija. Za osnovne šole je zavod za šolstvo SRS je prilagodil predmetnik in učni načrt novemu koledarju; upoštevata pa ga tudi učni načrt in predmetnik, ki sta sedaj v razpravi. Tudi gimnazije so že dalj časa deale po novem šolskem koledarju, predmetnik in učne načrte pa so prilagodile šole same. (Tudi za te šole sta v razpravi novi predmetnik in učni načrt.)

Od tehniških in drugih šol za državno upravo in druge službe jih je sprejelo petdnevni delovni teden 35,6 %, od poklicnih pa 30 %.

Vse kaže, da imajo strokovne šole ob uvajanju novega škega koledarja več pleskov: k temu jih sili veliko tedenskih učnih ur in to, da morajo poleg precejšnjega teoretičnega znanja uresničiti tudi ure praktične pouka. Mnogo strokovnih šol tudi takih, da dobijo zunanji sodelavci samo ob sobotah.

Potek dela po novem šolskem koledarju v srednjih šolah bo spremljal in analiziral zavod za šolstvo SRS (za strokovne šole je že priredil predmetnik kot začasno poskusno obliko). Pravijo, da bodo na podlagi izkušenj lahko širili novi šolski koledar tudi na druge šole. med srednjih šol so uvedle petdnevni delovni teden predvsem ekonomske, upravno administrativne, nekatere tehniške šole, dveletne administrativne šole, šole za prodajalce ter katere poklicne šole kovinskih lesne in elektro stroke (Kraška Škofja Loka, Celje, Maribor, Nova Gorica itn.).

Novi šolski koledar, ki ga uvedlo že v prejšnjih letih, precej šol, pa je letos doživelo eno spremembo: sobote bodo zares proste in ne „obremenjene“ s športnimi dnevi in raznimi svobodnimi dejavnostmi, kakor so nam v začeto obljubljali.

RAZPISNA KOMISIJA PRI EKONOMSKO ADMINISTRATIVNEM ŠOLSKEM CENTRU KOPER

razpisuje naslednja prosta delovna mesta za nedoločen čas:

- učitelja za matematiko in fiziko, P
- učitelja za ekonomske predmete, P, dipl. ekonomist
- učitelja za slovenski jezik, P
- učitelja za telesno vzgojo, P

Nastop službe takoj ali po dogovoru.

Za določen čas od 1. decembra 1971 do konca pouka v šolskem letu 1971/72 prejme

- učitelja za angleški jezik, P ali PRU,
- ali tudi absolventa filozofske fakultete.

»Vzgoja za življenje v dvoje«

Ljubljanska televizija bo začela 2. novembra predvajati nov cikel oddaj o spolni vzgoji z naslovom „Vzgoja za življenje v dvoje“. Te oddaje so bile med gledalci že doslej zelo priljubljene. O tem govori podatek iz ankete „Gledalci TV 1971“, kjer je med desetimi oddajami, ki so predvajane med 18. in 20. uro — ne glede na dan v tednu — oddaja Življenje v dvoje uvrščena na prvo mesto. To velja za serijo, ki jo je TV začela predvajati januarja 1971. Po rezultatih iz ankete, dve tretjini ali točno 76,3 % slovenskih TV gledalcev omenjeno oddajo pozna in ji pripisujejo tudi ustrezno potrebnost, kar vse je prav gotovo podkrepilo hotenje izobraževalne redakcije televizije, da nadaljuje s tovrstnimi oddajami. Torej bo le res, da je želja po obravnavanju vzgoje s spolno tematiko velika in tudi klima za tako obravnavanje je pri nas ustvarjena, pa če začnemo kar pri omenjanju kioskov in „slečene“ literature. Eno od vodil ljubljanske televizije pri uvedbi tovrstnih oddaj je bilo, naj bi tako pogosto izkrivljene resnice postavili na znanstvene temelje, ob čemer bi želeli konfrontirati našo moralo in našo etiko. Gre tudi za to, da se ljudem pove, kakšna so naša družbeno etična stališča do tega problema.

Novi cikel bo vseboval štiri oddaje, med katerimi bodo tri angleške. Zadržaj, ki bo na sporedu 23. oktobra in bo imela naslov „Ljubezen in odgovornost“, pa bo neke vrste kombinacija predavanj, ki jih je imel prof. Jože Valentinčič že v prvem delu oddaj „Vzgoja za življenje v dvoje“. To zadnjo oddajo dodaja ljubljanska TV zaradi tega, da ne bi bil poudarjen samo biološki moment, pač pa tudi na pedagoško psihološki del. Sicer pa v teh angleških oddajah, ki nosijo naslov „Mary go round“, v bistvu sploh ni biologije ali pa je z njeno pomočjo povedano vse kaj drugega.

Izobraževalna redakcija TV je pred odločitvijo, da omenjene oddaje uvrsti v program, povabila nekaj strokovnjakov na interne projekcije. Zadnje, to je četrte projekcije, se je udeležilo osemnajst strokovnjakov — pet moških in trinajst žensk. Po strukturi so prevladovali prosvetni delavci, teh je bilo deset, družbenih delavcev je bilo pet in trije zdravstveni delavci.

Na vprašanje: ali je interpretacija ob oddajah omenjenega cikla ustrezala našim družbeno etičnim načelom in današnji situaciji, je trinajst udeležencev odgovorilo pritrdilno.

Na vprašanje: ali bi dovolili svojem osem do deset let staremu otroku gledati filme, ki smo vam jih predvajali, je dvanajst udeležencev projekcije odgovorilo z da, medtem ko šest udeležencev projekcije ni imelo otrok v tej starosti. Vseh osemnajst udeležencev se je strinjalo, naj predvajamo prikazane filme iz cikla „Mary go round“ v obliki oddaj na televiziji.

Treba je povedati še to, da ni bistvene razlike med prejšnjim ciklom tovrstnih oddaj in oddajami iz cikla „Mary go round“. Menda so Angleži samo malo bolj neposredni in po slikah bogatejši, pri čemer pa velja omeniti močno dopadljiv tekst, ki ga bere eden znanih angleških igralcev. V tem filmu srečamo moža in ženo od nosečnosti do rojstva. Oddaje bodo na sporedu ob 19.05 minut in bodo trajale 25 minut. Izobraževalna redakcija televizije je prepričana, da si bodo lahko prosvetni delavci s temi oddajami konkretno pomagali pri obravnavanju spolne vzgoje v šoli. Oddaje naj bi sprožile odprt razgovor in izmenjave mnenj, ki bi začela prihajati po posameznih predavanjih in morda bi lahko na tak način premostili most „ex cathedra“ do otroka. Otroku bi se lahko približali, kar v uvodih pri posameznih oddajah tudi svetuje profesor France Demšar. Prosvetni delavci se bodo lahko s posameznimi oddajami seznanili v prilogi Dela ali morda tudi v reviji Stop. Kakorkoli že: treba priznati, da led še ni prebit in da bomo z znanstveno pripravljenimi oddajami o spolni vzgoji tudi poglobili vprašanja medsebojnih človeških odnosov.

SILVO TERŠEK

SVET OSNOVNE ŠOLE DOBRAVLJE

razpisuje prosto delovno mesto pomočnika ravnatelja za polovični delovni čas

Na delovno mesto se lahko javijo kandidati s srednjo, višjo ali visoko izobrazbo pedagoške stroke in opravljenim strokovnim izpitom.

Prošnjo z življenjepisom, podatke o dosedanji zaposlitvi ter dokazila o strokovnosti naj pošljejo zainteresenti na svet šole najkasneje 15 dni po objavi razpisa.

Maturantke 5. b letnika, ki ste maturirale 1956. leta na ljubljanskem učiteljsku!

Srečanje ob 15. obletnici imamo 9. oktobra 1971 na Trebiji v Poljanski dolini. Svoje naslove pošljite takoj Stanki Teržan-Klemenčič v Škofjo Loko, Partizanska c. 41 zaradi podrobnih informacij. Na svidenje!

Enakopravno, tovariško srečanje

(Nadaljevanje s 1. strani)

načrtov izhaja SNI vselej s stališča otroka — kajti tega je treba izobraziti in vzgojiti. „Zelim resnično demokratično vzgojo,“ je njihovo geslo. SNI zastopa stališče, da je v današnjem času nujno potrebno ne- prekinjeno strokovno izpopolnjevanje prosvetnih delavcev. To naj predstavlja del učiteljev delovnih obveznosti in se naj šteje v njegov delovni čas. Vsak učitelj mora dojeti nujno stalnega izobraževanja — mora pa to nujno dojeti tudi ministrstvo za prosveto in dati na voljo potrebna sredstva.

V mednarodnem sodelovanju zastopa SNI stališče miru, splošne razorožitve, boja proti lakoti, neznanju in siromaštvu.

NIZOZEMSKA:

A. B. O. P. je sindikalna organizacija, ki vključuje okrog 31.000 prosvetnih delavcev državnih šol ter privatnih šol nevtalnega karakterja. Nizozemska ima namreč državne in privatne šole. Privatne so katoliške, protestantske ali nevtalne. Kolikor privatne šole izpolnjujejo vse pogoje, ki jih postavlja zakon, jih država podpira prav toliko kot državne. Člani organizacije ABOP intenzivno sodelujejo z velikimi združenji verskih šol tako glede materialnih osnov pouka kot tudi učnega osebja. Od začetka letošnjega leta je ABOP član največje nizozemske federacije delavcev. Glavni smotri ABOP so: zmanjšanje števila učencev v razredih, skrajšanje delovnega časa, odgoditev služenja vojaškega roka učiteljem, zaposlovanje mladih z maturo na osnovnih šolah; ustvarjanje možnosti za dodatno izobraževanje mladih do 18 let, ki niso vključeni v redno šolanje; revizija in izboljšanje plač na osnovi analize učiteljskega dela.

Organizacija ABOP želi zveze med prosvetnimi delavci različnih narodov: slednjega prosvetnega delavca želi upoštevati kot samostojno osebnost, katere poznavanje obogati življenje vseh.

Predstavniki prosvetnih sindikatov različnih narodov v Dubrovniku so za nizozemske kolege predstavniki milijonov kolegov, ki v vseh deželah delajo za mir. Ta ni mogoč brez mednarodnega razumevanja in tesnega sodelovanja prosvetnih delavcev.

MADŽARSKA:

Odlomki iz razgovora z Erno PETER-om, generalnim sekretarjem sindikata učiteljev Madžarske. (Naslov razgovora je bil „Več neodvisnosti in odgovornosti“.)

— Spoštovani tovariš Peter, glavni uredniki listov prosvetnih delavcev Jugoslavije bi želeli informirati svoje bralce o aktivnostih sindikatov učiteljev in profesorjev, ki bodo sodelovali na srečanju v Dubrovniku. Zadanja leta so na Madžarskem postali sindikati odločilni dejavnik v političnem, kulturnem in ekonomskem življenju dežele. Dokaz o tem ni bil samo deveti kongres vašega sindikata učiteljev v začetku letošnjega leta, temveč tudi kongresi ostalih sindikalnih organizacij. Kaj je po vašem bistvo pozitivnih sprememb?

Znano je dejstvo, da so vsi sindikati na svetu organizacije, ki so nastale za zaščito delavskih interesov. Ta smoter velja od dneva njihovega nastanka do modernega časa, celo v posebnih pogojih v socialističnih državah — in nam je ta smoter najvažnejša naloga.

— Ker govorimo o državi, v kateri ves politični sistem rabi najneposrednejši interes delovnih ljudi in kjer je država v resnici država delavskega razreda, mislim, da je upravičeno vprašanje: Kakšna je pravzaprav vloga in funkcija sindikata?

To je zanimivo vprašanje — pravzaprav ga najdemo v vseh naših vsakodnevnih dejavnostih. Glavno težavo so nam pravzaprav povzročale skupne poteze pri delu raznih organov partije in države kot tudi sindikata. Težave avtomatično izhajajo iz naših skupnih smotrov. Te specifične okoliščine so nas prisilile, da proučimo in obdelamo:

- medsebojne odnose omejenih organov;
- točno sorazmerje pri razdelitvi dejavnosti;
- najvažnejša področja sodelovanja in dalje, da določimo najhitrejši način reševanja nalog. Pobudo za ta prizadevanja je dala madžarska socialistična delavska partija, pridružil pa se ji je nacionalni center madžarskih sindikatov.

— Kaj ste storili pred nedavnim za zagotovitev uspešnega sodelovanja in za to, da bi sindikat dosegel svoje pravice?

Na temelju zakona o delu, ki določa pravice sindikatov, je centralno vodstvo našega sindikata postavilo okvirna načela sodelovanja v skupnosti z ministrstvom za prosveto. V teh vodilnih načelih smo natanko določili možnosti in primere, ko sindikati usmerijo svoje aktivnosti za zaščito delavskih interesov. Na osnovi teh osnovnih načel so komiteji našega sindikata po okrožjih, mestih in občinah podpisali sporazum o sodelovanju z regionalnimi in lokalnimi organi državne administracije. Tako je mogoče, da organi našega sindikata uresničijo svojo dvojno vlogo za zaščito interesov.

— Kako ta glavna načela povečujejo neodvisnost sindikata in hkrati njegovo avtoriteto?

Stik med organi državne administracije in komiteji našega sindikata na ravni okraja, mesta in občine karakterizira dejstvo, da državni organi spoštujejo neodvisnost našega sindikata: ne vmešavajo se v naše delo in ne morejo nas nadzorovati ali nam ukazati, da jim odgovorjamo za svoje delo. Rast neodvisnosti in odgovornosti našega sindikata se kaže tudi v dejstvu, da danes opravlja posle, ki so prej spadali v področje državne oblasti, čeprav so te naloge del funkcij sindikata kot zaščitnika delavskih interesov. Danes sindikati upravljajo socialno zavarovanje, razdeljujejo

napotnice za počitniške domove ter opravljajo sistem nadzora zaščite pri delu s pomočjo množice prostovoljnih sindikalnih aktivistov.

Najznačilnejše za pobudo sindikata ter za željo državne administracije po sodelovanju pa je pomembna odločitev naše vlade, da poveča plače prosvetnim delavcem v otroških vrtcih ter osemletnih in srednjih šolah za 20 % od 1. junija letos.

Marca letos je deveti kongres učiteljev predložil resolucijo za povišanje plač na vseh področjih prosvete do srednjih šol, kajti eden od osnovnih nalog našega sindikata je izboljšanje življenjskih in delovnih pogojev učiteljev ter skrb, da njihovo delo in dosežki dobijo zadovoljivo priznanje družbe.

Vlada je bila pozorna do resolucije in se je strinjala z njo, kakor hitro je to dovolilo stanje nacionalnega gospodarstva. Korekcija plač ni važna samo zaradi tega, ker so le-te večje, kot so bile prejšnje, pač pa tudi zato, ker ne dela razlik med mladimi ljudmi, ki so pravkar prišli iz šole in se zaposlili v različnih panogah gospodarstva ter imajo enake kvalifikacije. Dalje omogoča uresničenje načela socialističnega nagrajevanja po kvaliteti in kvantiteti opravljenega dela. Poleg tega diferenciranega nagrajevanja opravljenega dela je mogoče nagrajevati tudi izredne aktivnosti, kot je npr. delo razrednih starih.

To je velik dosežek sodelovanja našega sindikata z državno administracijo — in na osnovi tega upamo, da bomo dosegli podobne rezultate tudi pri uresničevanju ostalih resolucij našega kongresa. Ne bom našteval resolucij — zahtevale pa bodo mnogo dela, kajti naši člani jih niso samo sprejeli, pač pa so pripravljeni zavzeto delati za njihovo uresničitev.

— Hvala vam za intervju, tovariš generalni sekretar, in dovolite, da vam zaželimo mnogo uspeha pri opravljanju vaših nalog.

Z velikim prilivom prebivalstva v mesta so nastale neugodne stanovanjske razmere; te navadno ustvarjajo napeto družinsko ozračje. Družina, stisnjena v majhnem prostoru, katere člani so prisiljeni biti skupaj celo v intimnih življenjskih situacijah, je manj strpna in prikladna za vzgojo, poleg tega pa daje otrokom tudi prezgodnje življenjske izkušnje.

Nekateri učitelji ne vedo, kako naj bi ravnali z vzgojno zanemarjenimi otroki, saj niso na fakultetah in visokih šolah nič slišali o tem. Samo razumevanje tudi ne zadostuje, ker ti vzgojno zanemarjeni otroci bežijo iz šole. Zato postanejo slabi učenci, vse bolj odpovedujejo v učenju, učitelji jih vedno manj razumejo, učencem pa postaja šola vedno težje breme.

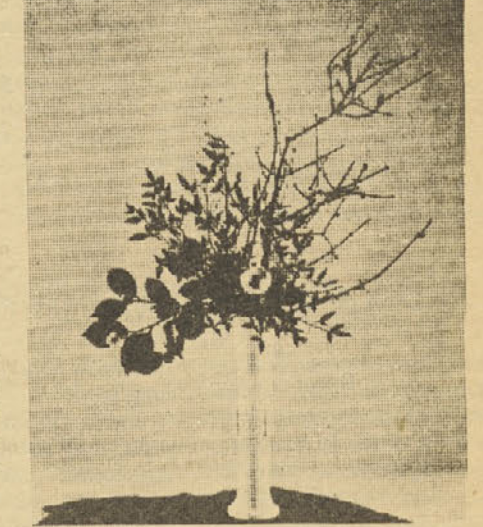
M. MATANOVIĆ — pedagog

Državna založba Slovenije je izdala dve pomembni knjigi

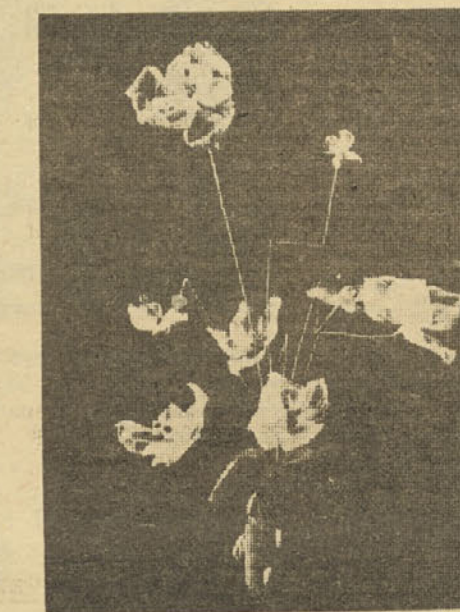
UVOD V IKEBANO TRAJNA IKEBANA

Ikebana, japonska cvetlična umetnost, je v zadnjih letih zbudila tako veliko zanimanje po vsem svetu, da mnogi potujejo na Japonsko samo zato, da bi se seznanili z njo. Kakor vse druge umetnosti je tudi ikebana ustvarjalno estetsko izražanje v okviru nekaterih sestavnih pravil; ikebana je mnogo več, kot samo cvetlična dekoracija.

Uvod v ikebano

je japonski avtor Meikof Kasuja napisal z namenom, da bi pomagal začetnikom v ikebani obvladati osnove v razmeroma kratkem času; zato je v knjigi poleg razlag še 50 barvnih in 56 črno-belih fotografij. Cena: 50 din.

Trajna ikebana

Delo, ki ga je napisala Mami Kawasaki, se bistveno loči od drugih del te vrste; medtem ko večina knjig o ikebani podaja predvsem pravila o oblikovanju cvetličnih skupin, izoblikovana v dolgih stoletjih na Japonskem, se avtorica pričujočega dela razmeroma malo meni za pravila, dosti bolj pa se daje voditi občutku in pomenu tistega, čemur je njena vsakokratna ikebana namenjena. Knjiga je istega formata kot Uvod v ikebano in ima poleg besedila ter skic tudi 37 barvnih in 35 črno-belih slik. Cena: 50 din.

Komur je všeč urejanje svežega cvetja, o katerem govori največ UVOD V IKEBANO, bo prav gotovo vzljubil tudi TRAJNO IKEBANO s posušenim cvetjem.

Knjigi dobite v vseh knjigarnah in pri zastopnikih založbe. Dostavi pa vam jih tudi založba, če ji pošljete priloženo naročilnico na naslov:

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE
61.000 Ljubljana, Mestni trg 26

NAROČILNICA

Obvezno naročam knjigi UVOD V IKEBANO in TRAJNA IKEBANA.
Cena posamezne knjige je 50 din. Pri nakupu obeh knjig možnost obročnega odplačevanja.
Ceno za knjigi bom poravnal:
— takoj
— v 4 obrokih po 25 din.
Knjigi mi pošljite na naslov:
— stalnega bivališča
— na kraj zaposlitve *
* (Neustrezno prečrtajte!)

Kraj in datum: Podpis naročnika:

NASLOV NAROČNIKA:
Ime in priimek:
Kraj:
Ulica:
Uslužen pri:

Srebrni jubilej Zveze slepih

Letos je preteklo 25 let, odkar je bil v Ljubljani ustanovljen občni zbor Združenja slepih Slovenije, ki se je kasneje preimenovalo v Zvezo slepih Slovenije. V svojem četrstoletnem obstoju je organizacija razvila bogato in uspešno dejavnost. Danes so v njej včlanjene 1704 osebe, t. j. 97 % vseh slepih v naši republiki. Po uradni definiciji šteje za slepega vsak, katerega vid je okvarjen več kot 90 %, slabovidna pa je oseba s 60 do 90 % izgubo vida.

Najpomembnejša zasluga te sicer maloštevilne, toda izredno delovne organizacije je ne le ta, da vodi sprotni razvid o vseh slepih in slabovidnih na Slovenskem, marveč predvsem ta, da

skuša vsakega močneje vidno prizadetega usposobiti za ustrezno delo oziroma poklic in ga vključiti kot polnovrednega člana v življenje naše skupnosti. Da bi to svojo nalogo lahko uspešno izvajala, vlaga organizacija nemalo truda, da tako prizadetega človeka čimprej odkrije in ga nato že kot otroka ali mladostnika napoti v specializirano ustanovo, kot so Zavod za slepo in slabovidno mladino v Ljubljani, Center za rehabilitacijo za varstvo slepih Slovenije v Škofji Loki in druge strokovne institucije. Zasluga organizacije je, da v Sloveniji danes ni več otroka, ki ne bi bil na specialnem šolanju. Polnovredno vključitev v študij in

kasneje v delo omogočajo slepih najmodernejši tehnični pripomočki ter obsežna strokovna in druga literatura, tiskana v Braillovi točkopisu. Zaradi prizadevanja Zveze Slepih Slovenije dobe zaposlitve vsi usposobljeni in prekvalificirani slepi ter teže slabovidni. Največ jih dela v telefonskih centralah, v industriji, v zaščitnih delavnicah ter v zdravstvu. Težave pa so pri zaposlovanju slepih intelektualcev, zlasti pravnikov in profesorjev. Večina slepih biva doma, ima svojo družino in se aktivno vključuje v politično, izobraževalno dejavnost ter v druge oblike družbenega življenja.

Dokaz o vsestranski in z

mnogimi uspehi izpolnjeni dejavnosti slepih je bila okusno opremljena razstava, ki jo je o svojem delu in življenju članov pred nedavnim pripravila Zveza slepih Slovenije v avli Instituta za zgodovino delavskega gibanja v Ljubljani. Z zanimanjem si jo je ogledalo veliko občanov.

Ta zapis o tej tihi, toda izredno delavni in vitalni organizaciji, ki praznuje letos svoj zašlužen srebrni jubilej, končujemo z iskrenimi čestitkami ter željo, da bi bilo njeno krepko zastavljeno delovanje v prihodnje še aktivnejše in še bolj učinkovito!

Tudi brez svetlobe se da živeti. (Na fotografiji Mirko Kumer, telefonist pri Zavodu za raziskavo materiala v Ljubljani)

VIATOR

Miha Marinko: »Moji spomini«

Že nekaj let uvršča založba Mladinska knjiga v svoj program dela, ki so pričevanja o NOB, o naši revoluciji. To so povečini zgodbe in mladinske povesti znanih pisateljev: Ribičiča, Seliškarija, Bevka itd., ki so izhajale v velikih nakladah. Ob tem pa so v založbi vsa leta snovali načrte, kako bi začeli s tiskanjem spominov partizanov, ljudi, ki so oblikovali revolucijo.

Tako so se odločili za natis knjige Mihe Marinka »Moji spomini«: v njej govori avtor o sebi, o mladosti, svoji ožji domovini in seveda, o naši revoluciji, o NOB. Tudi danes je to pričevanje živa, zanimiva in razburljiva pripoved. V njej se srečujemo z ljudmi, ki znajo ločiti dobro od slabega, z junaki, ki se »v sebi lomijo« in so včasih prizadeti tudi zaradi nesporazumov.

Težko je pisati spomine na posamezne dogodke in ljudi, dokler so ti ljudje ali pa njihovi svojci še živi — nam je zatrjeval avtor na tiskovni konferenci, ki jo je pripravila Mladinska knjiga ob izidu »Mojih spominov«. In dalje: vodilo pri pisanju mu je bila resnica, zato je opisal dogodke in ljudi objektivno. O sebi pravi: — Kot človek sem zelo oster, do komunistov celo bolj kot do drugih. Omahljivci vzbujajo v meni ogorčenje. In o zgodovini NOB: — V opisih zgodovine NOB je včasih vse preveč lepega, zato jo sprejemajo mladi ljudje z nezaupanjem. Danes zaidemo mnogokrat v drugo skrajnost: brskamo samo za negativnim. Eno in drugo, je napak. Pomembna je predvsem resnica.

Knjiga, ki je izšla v 2000 izvodih, je opremljena z bogatimi dokumentarnimi gradivom in preteklosti in današnjosti.

M. K.

Pouk v šolski knjižnici

V letu ustanavljanja kulturnih skupnosti doživljajo splošno-izobraževalne knjižnice premik na bolje. O teh in posebej o šolskih knjižnicah so razpravljali tudi člani izvršnega odbora republiške izobraževalne skupnosti na seji, 15. septembra. Obravnavali so del obširnega gradiva — predlog koncepcije razvoja knjižničarstva v Sloveniji, ki ga je pripravil republiški sekretariat za prosveto in kulturo.

Šolske knjižnice naj bi postale modernije. Potrebo po njihovi modernizaciji podpira ugotovitev, da brez dobre knjige ni mogoče opravljati vzgojno-izobraževalnega dela v šoli.

Zakaj? Pouk se je iz nekdanjih »razredov« preselil v delovne kabinete za posamezne stroke. Knjiga postaja eden osnovnih pripomočkov za uspešno opravljanje učno-vzgojnega programa v teh kabinetih. Prav šolska knjižnica pa mora biti tista, ki odpira knjigi pot v učni proces, ne le razdeljevalnica knjig, temveč kabinet za pouk o tem, kako uporabljati knjigo. Prav s pomočjo šolske knjižnice bi morali razvijati potrebe po spremljanju osnovne in dopolnilne literature. Aktivno delo v šolski knjižnici naj bi torej postalo sestavni del vzgojnoizobraževalnega procesa. Delo v šolski knjižnici bo postalo obvezno ne samo za učence, temveč tudi za učitelja, »knjižni kabinet« naj bi ne bil le domena slavista, temveč vsakega učitelja. Obveznost dela v knjižnici pa ne bi zvišala števila obveznih pedagoških ur, saj bi se pouk posameznih predmetov ob določe-

nih dneh samo preselil v šolsko knjižnico.

Šolska knjižnica bi postala tedaj tudi strokovna knjižnica, namenjena učencem in učiteljem. Ne bila bi le zbirka romanov, temveč zbirka sodobne strokovne in aktualne pedagoške literature.

Marsikje na šolah so knjižnice že sedaj središče in mentorji tistih izvenskolskih dejavnosti, ki so vsebinsko vazane na knjigo: bralne značke, šolski listi, literarni klubi, recitacijski krožki itd. Precej naših šol še nima možnosti, da bi šolske knjižnice preuredile v »kabinete dobre knjige« — za pouk za današnjo rabo. Zato so na izvršnem odboru republiške izobraževalne skupnosti predlagali, da bi gradivo o razvoju knjižničarstva v Sloveniji prek zavoda za šolstvo SRS ali republiškega sekretariata za prosveto in kulturo poslali vsem slovenskim šolam in temeljnim izobraževalnim skupnostim, da naredijo konkretne načrte razvoja šolskih knjižnic, finančno spodbudo za to pa bi dala republiška izobraževalna skupnost.

In če bodo šolske knjižnice res postale obljubljeni izobraževalni kabineti, ki bodo posodobili učnovzgojni proces tako, da bo otrok samostojno prišel do prenekaterih spoznanj, potem bo vloga knjižnic prav gotovo iz dneva v dan pomembnejša. Njihov pomen bodo povečale nove metode, knjižnice pa bodo ob — ob ustrezno usposobljenih kadrih — bogatile vse faze učnovzgojnega dela v šoli.

MARJANA KUNEJ

Ilustracija Ančke Gošnik-Godec za pravljico »Lupinica«, katero je napisala Vera Albreht.

Barvne ilustracije za Grimmovo pravljico »Bratec in sestra« je naslikal Bernhard Nast.

Podobe v barvah za Levstikovo pravljico »Kdo je napravil Vidku srajčico« je naslikala Roža Piščanec.

K izboru pravljic barvne slike Ančke Gošnik-Godec.

Priročnika za učitelje likovne in telesne vzgoje

Likovna vzgoja je sestavni del celotne vzgoje mladega človeka. Pomembna je ne le zato, ker ga uvaja v likovno kulturo, marveč tudi zato, ker razvija njegove sposobnosti, zlasti opažanje, domisljijo, ustvarjalnost, tehnične sposobnosti za oblikovanje in druge. Žal za to področje šolskega dela za zdaj še ni dovolj ustreznih priročnikov.

Zato opozarjamo na priročnik, ki ga je za učitelje likovnike napisal Josip Roca »LIKOVNE AKTIVNOSTI U OSNOVNOJ ŠKOLI«, izdala pa skupno z Zavodom za napredek osnovnega izobraževanja SR Hrvatske Školska knjiga v Zagrebu.

Delo (94 str. — latinica!) ima devet poglavij: Temeljna načela pouka likovne vzgoje v osnovni šoli. Načrtovanje programa pri pouku likovne vzgoje, Proces v likovnih aktivnostih učencev, Obdelava likovne vzgoje po razredih, Sestavljanje učnih enot v pouku likovne vzgoje, Pouk likovnih umetnosti v osnovni šoli, Odnos do likovnih izdelkov učencev, Okvirni načrt likovnih področij dela s številom učnih ur, Program pouka likovne vzgoje v prostih aktivnostih; Osnovne likovne tehnike ter materiali v likovni vzgoji za osnovno šolo ter vloga likovnega pedagoga ter njegova naloga v osnovni šoli.

Knjiga je opremljena z likovnimi prilogami, priloženi pa so tudi vzorci papirja za delo s tušem, pastelnimi barvicami itd. Cena knjige je 15 din.

Glavni namen telesne vzgoje je zagotoviti učenčev vsestranski telesni in duševni razvoj. Podrobnejših priročnikov za to področje šolskega dela s šolarji ni mnogo. V pomoč pri delu razrednih učiteljev pa je pred kratkim Mladinska knjiga v Ljubljani izdala ustrezen priročnik z naslovom »TELESNA VZGOJA ZA NIŽJE RAZREDE OSNOVNIH ŠOL«. Delo je napisal Stanislav Sluga.

Knjiga ima pet delov. V prvem spregovori avtor na splošno o telesni vzgoji, njenih vzgojnih in izobraževalnih smotrih, učiteljevi pripravi na pouk ter o preverjanju in ocenjevanju zmogljivosti učencev. Sledi gradivo za prvi, drugi, tretji in četrti razred osnovnih šol. Posebej je obdelano smučanje, plavanje, športni dnevi in tekmovalna ter dodani napotki za izdelavo podrobnega učnega načrta za telesno vzgojo. Podan je tudi krajši seznam domače strokovne literature. Cena 184 strani obsegajoče knjige je 21 din.

VIATOR

ZAPIS O »ČEBELICI«

S tem svojim zapisom nikakor ne morem izmeriti poslanstva »Čebelice«, knjižnice, ki je namenjena otrokom. Prav tako vem, da ne bom mogel zajeti vseh zanimivih snovanj dr. Kristine Brenkove, ki »Čebelico« od njene ustanovitve urejuje. Pa vendar se mi zdi, da bo moj zapis koristen, saj se je knjižnica »Čebelica«, ki je samo veja bogatega delovanja Mladinske knjige, tako razrasla ne samo med slovenskimi otroki, temveč je prestopila že davno meje naše ožje domovine in jo prevajajo celo nekateri narodi v Evropi.

»Čebelica« je bila ustanovljena pred osemnajstimi leti in je namenjena otrokom do desetih let. V njej je izšlo 145 knjižic s skrbno izbranimi povesticami, pravljicami in pesmimi. Vsa dela so bila bogato ilustriрана.

Bojim se, da bi bil sam premalo prepričljiv, če bi razpredal misli o poslanstvu »Čebelice« pri otrocih, ki začenejo spoznavati ne samo črke, ampak po črkah tudi lepoto pisane besede. Zdi se mi, da bi govorila o njenem pomenu bolj prepričljivo pretresljiva televizijska reportaža Jovite Podgornikove, ki smo jo gledali na malih zaslonih.

V tej reportaži je z grenkobo spregovorilo življenje samo — o tem, kaj knjiga pomeni za mladi rod, oziroma kaj bi pomenila, če bi jo imeli siromašni otroci. Televizijski delavci so namreč obiskali Slovenske gorice, Halozne in Kozjansko (lahko bi pa obiskali tudi Brkine ali kako druge slovenske obrobne kraje), kjer so smekali in se pogovarjali z otroki in njihovimi starši ter učitelji.

Po spominu beležim enega izmed teh razgovorov z neko deklico:

»Ali kaj bereš?« so jo vprašali pred kamero. Smehljajček noče dekliti z negibnih ustnic. Molči.

»Ali bereš »Cicibana« ali »Čebelico«?

Spet molk. Čutimo, da deklita brska po spominu o tem, kaj bere. Očke obrne do spraševalke.

»V šoli beremo.«

»Ža »Cicibana« in »Čebelico« nimajo denarja, da bi ju kupili. Saj nekateri otroci nimajo denarja še za šolske knjige in zvezke.

Ali bi našel besede, ki bi več povedale o kulturnem poslan-

stvu knjige v teh krajih, kjer otroci hodijo ure in ure daleč v šolo in ko se iz šole vrnejo, delajo na poljih in vinogradih težka dela kakor odrasli. Mnogi med njimi poznajo samo pravljice, povestice in pesmi, ki so v šolskih berilih.

Pa vračam se k razmišljanju Kristine Brenkove, urednice »Čebelice«. Prav zaradi vsega, kar sem zgoraj zapisal, ji je vredno prisluniti. Preseneča me s svojo neusahljivo zavzetostjo. V tej njeni zavzetosti je neka prijetna krhkost in obzirnost. Kadarkoli srečujem ljudi, ki so tako zavzeti za svoje delo, me njihova zavzetost sprošča. Namreč občutek imam pri tem, da je v življenju z dobro voljo možno napraviti velike reči. Urednica Čebelice ima mnogo želja. Največja je, da bi »Čebelica« izhajala toliko časa, dokler bodo živeli otroci, ki bodo govorili slovenski jezik. Želi si, da bi »Čebelica« izhajala vsaj v 30.000 izvodih in ne samo v 20.000, kakor izhaja do sedaj.

Dr. Brenkova mi pravi: »Potrdilo za organsko življenjsko kulturno nujno »Čebelico« je gotovo dejstvo, da še noben slovenski pisatelj ali slikar ni odklonil sodelovanja. V to malo zakladnico prinašajo svoja dela avtorji vseh generacij...«

Brskam po seznamu rokopisov za prihodnje Čebelice in imenih pisateljev. Naštejem jih 33. Nekatera imena si povrsti zapišem: K. Širok, I. Zorman, C. Kosmač, M. Kranjec, G. Jakopin, M. Mijotova, V. Pečjak, S. Rozman, O. Župančič, B. Jurca, P. Golia itn.

Vsako leto uravščajo »Čebelico« kot obvezno šolsko branje za 1. 2. in 3. razred, da bi si otroci pridobili bralne značke. Na zahtevo šol so dokaj številke »Čebelice« ponatisnili.

Mogoče ne bi bilo odveč, če zapišem še nekaj besed o nastanku te knjižnice, o tem, kako je dobila ime in kako je prerasla slovenske meje.

»Čebelica« je nastala v letih ustanovitve »Sinjega galeba«. Dr. Vlado Schmidt, profesor pedagogije na naši univerzi, je nekoč srečal dr. Brenkovo. Pohvalil je ilustracije Mladinske knjige, pri tem pa dejal, da založba izdaja premalo besedil v slikanica za otroke.

To misel je sprejela tudi založba. Knjižnica za otroke do desetih let je bila kmalu ustanovljena. L. 1953 je njeno rojstno leto. Knjižnica je dobila ime »Čebelica« nekoliko zaradi slovenske kulturne tradicije, saj smo imeli v Prešernovih časih »Kranjsko čbelico«, nekaj pa tudi zato, ker je ime čebelice blizu otroškemu čustvovanju.

V začetku izhajanja »Čebelice« je bilo vse preprosto in skromno. Po nasvetu Marije Vogelnikove so slikarji slikali za »Čebelico« dve enaki ilustraciji v dveh barvah na kopirnem pa-

pirju. Kljub tej preprosti opre- mi in ilustracijam so bile že v začetku naklade takoj razprodane.

Danes so ilustracije »Čebelice« prav razkošne. Delajo jih po barvnih filmih, ki si jih sposojajo pri »Cicibanu« in pri drugih založbah po svetu, ko pri- naša prevode iz tujih jezikov.

Zakaj je našla ta drobna knjižica pot ne samo k ostalim jugoslovanskim narodom, temveč tudi k rodovom nekaterih evropskih narodov. Urednica meni, da so k temu pripomogle najboljše domače besedila iz besedila iz najboljših del svetovne literature. Okrog »Čebelice« se niso zbrali samo pisatelji in slikarji, temveč tudi prevajalci in znanstveniki, ki znajo preoblikovati znanstvena besedila, dostopna mladini.

Besedila iz »Čebelice« so začeli v koprodukciji z Mladinsko knjigo izdajati Hrvati, Srbi in Makedonci ter jugoslovanske narodne manjšine. Kristina Brenkova pripoveduje, kako je bila presenečena leta 1966 v Pragi, ko je prišla na razstavo z naslovom »Jugoslavija«. V vitrini na vidnem mestu so bile skrbno razstavljene vse »Čebelice«, ki so jih prevedli Čehi, narodne manjšine v Jugoslaviji. Tiskane so bile celo z isto vrsto črk kakor slovenske.

In še več. Iz »Čebelice« sta bili uvrščeni v pomembno knjigo Bettine Huerlimann »Svet v slikanica« dve ilustraciji, in sicer Ančke Gošnik in Marlenke Stupica. Ta knjiga Huerlimannove je izšla v vseh svetovnih jezikih.

Trenutno se zanima za ponatis iz »Čebelice« v koprodukciji z Mladinsko knjigo francoska založba Hartier, ki namerava tiskati posamezna dela v 120.000 izvodih. Prav tako se zanima za »Čebelico« tudi italijanska založba AMZ.

»Čebelica« pripravlja še eno novost, pravi urednica. Vanjo bodo uvrstili v letu 1971 knjižice — kratkih povesti. Te knjižice bodo obsegale 64 ali 124 strani, medtem ko jih ima »Čebelica« 16. Prva povest te zbirke bo Vere Albrehtove: Lupinica.

Vrnil bi se k začetnim mislim v tem zapisu. K željam in zavzetosti pisateljice in urednice Kristine Brenkove. Najbrž njena želja o tako dolgem izhajanju »Čebelice« ne bo čisto izpolnjena. Vse na svetu se spreminja. Gotovo pa je, da bo »Čebelica« utrjevala pot do mladih rodov toliko časa, dokler bodo uredniki skrbeli za njen program in ilustracije z entuziazmom in z poznavanjem naše in svetovne literature za otroke. To pa je že zelo zelo veliko.

FERDO GODINA

Jesenice: Prvi razred ekonomske srednje šole

Na Jesenicah so si že dalj časa želeli, da bi ustanovili srednjo ekonomsko šolo, in sicer: zaradi oddaljenosti od Kranja, kjer taka šola že deluje, pa tudi zato, ker potrebujejo te kadre v železarni, gostinstvu, trgovini in turizmu.

Na pobudo direktorja gimnazije Bratka Škrjla so namreč v gimnaziji odprli en razred prvega letnika srednje ekonomske šole, v katerega se je vpisalo več kot 30 dijakov. Denar za ureditev strojeopisnice je dala jeseniška občinska skupščina, pred tem pa so sprejeli odborniki odlok o ustanovitvi takega srednješolskega centra. S kadrovsko zasedbo nimajo težav: splošne predmete uče gimnazijski profesorji, strokovne pa diplomirani ekonomisti jeseniške železarne.

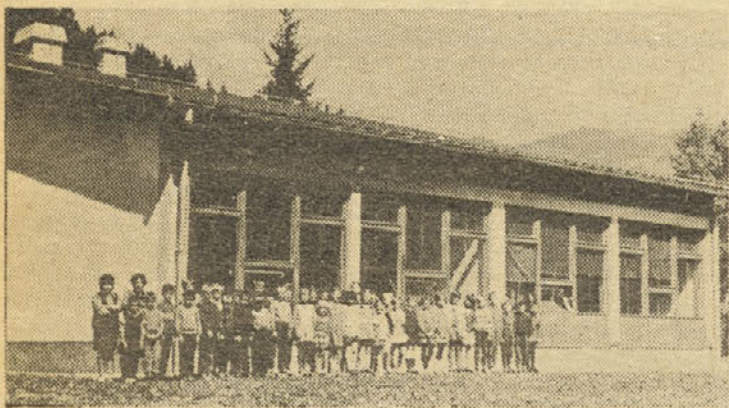
Verifikacijska komisija in republiška izobraževalna skupnost ter sekretariat za šolstvo so pregledali predloge za ustanovitev, prostorske ter kadrovske razmere. Ker so bili ti predlogi dovolj utemeljeni in ustrežni, so se odločili, da bodo ustanovitev prvega oddelka srednje ekonomske šole na Jesenicah tudi denarno podprli. Srednja ekonomska

šola bo začasno delovala pri srednješolskem centru, v katerega spadajo tudi gimnazija in šola za zdravstvene delavce, kasneje pa naj bi se temu priključila še samostojna srednja ekonomska šola.

BRANKO BLENKUS

Ravnatelj jeseniške gimnazije Bratko Škrj

V Blagovici in okoliskih vaseh so vsi veseli, da so dobili novo šolo. Podružnična šola v Blagovici v Črnem grabnu je doslej delala v zasilnih, zelo slabih prostorih. Z novim šolskim letom pa so odprli novo poslopje. Ko smo učiteljice Jelko Markošek, Božo Požar in Klara Florjančič povprašali o graditvi šole, so povedale, da je to prva šola po izglasovanem samoprispevku v domačinski občini. V blagoviško šolo hodijo otroci do 4. razreda kar iz petnajstih vasi pod Šipkom in Golčajem v Črnem grabnu (Na fotografiji učiteljica z dopoldanskim izmenom pred šolo.)

Izberite med novimi knjigami

Izberite med novimi knjigami

Dipl. vet. Stanko Arko: »Pes moj prijatelj«

Knjiga je praktičen in zanimiv priročnik za vse ljubitelje psov, pa tudi za kinološke sodnike. Razdeljena je na dva dela, in sicer: Ocenjevanje zunanosti in drugi del: O zdravju, prehrani in boleznih. V prvem delu so obširno obravnavani: dednost, lastnosti, okostje in posamezni deli telesa. Prvi del bo zanimal zlasti kinologe in rejce psov. Drugi del je namenjen vsem ljubiteljem psov. Zvedeli bomo o preprečevanju bolezni, zdravi prehrani in vse o boleznih ter njihovem zdravljenju (kožne bolezni, kužne, notranje zafaldske, bolezni oči, rane in zastrupitve).

Knjigo odlikuje poljudni način pisanja, jasnost nasvetov, opremljena pa je tudi s fotografijami in risbami.

td

Gostovanje ameriškega avantgardnega gledališča »The Open Theatre«

Pred kratkim je v Ljubljani gostovala skupina znanega avantgardnega gledališča »The Open Theatre« iz New Yorka. Ta skupina vodi med najuspešnejše ameriške avantgardistične skupine, katere odmevnost je tudi v Evropi, posebno v Londonu, zelo velika. Njihov koncept je neposredno angažirano gledališče. Politično v najširšem pomenu besede. Bojuje se za novega človeka, ki naj bi se zavedal sebe in svojega položaja v svetu. Za to »svoje sporočilo« izbirajo posebna sredstva. Če je v standardnih gledaliških poglavjih raz beseda, je ta v tej skupini skoraj izgnana z odra. Namesto nje so prišli do veljave gibi, kretnje, mimika, glasovi kot zvočni instrument, menjava tihine in hrupa. S takim načinom hočejo podreti mejo, ki loči gledalce od izvajalca v gledališču. To jim večinoma uspe, ker s prav neverjetno telesno spretnostjo, ki je pogoj za tak način komuniciranja, izražajo vse tako ekspresivno, da je gledalec preplavljen z njihovim hotenjem povedati resnico o svetu. Nastop te skupine je bilo doživetje in upamo, da bo pustilo globlje sledove v naši umirjeni gledališki sodobnosti.

BOŠTJAN VRHOVEC

NANDE RAZBORŠEK (EX DAVID RIMAS)

Imate radi mačke?

Pa ja, imamo jih, boste rekli. Mački, oh seveda, te prijetne živalice imajo v našem življenju prav posebno mesto. Pomembno vlogo igrajo. Brez mačkov in mačk bi bilo vendar naše življenje pusto in prazno! Prav prijetno je vzeti v utrujeno naročje lučkatega kosmatinca, ga cukati za brke in mijavkati z njim. Tu in tam se najde tudi kaka hudoba med njimi, ki za taka uživanja nima posebnega smisla, naježi se, pokaže svoje orožje in ga preizkusi na naši koži, skoči iz naročja in ga že ni več. Vi si potem mažete brazgotine z jodom in se jezite nanj. Nekdanji muček se v vaši zavesti spremeni v mačka ali celo mačkona. Katere stopnjo jeze stresete naprej, je odvisno od vašega temperameta.

Veste še kaj posebnega o mačkih?

Ja, vemo! Poznamo slovenskega pisatelja, ki živi med samimi mačkami, poznamo pa tudi enega, ki je maček. Kadar ulovi miško, lo rdečo pobara in obesi na veliki politični zvon. Potem zavzvo, da se zberejo mucki, mucke, mački, mačkoni in mačkone iz soseščine in vsi morajo tisto rdečo miško hvaliti, pa če je še tako klavna. Bog ne daj, da bi kdo kaj znil čez njeno rdečo barvo! Mački časopisi so takoj polni žolčnih polemik o veličini rdeče miške. Tistega, ki njene veličine noče videti, mački takoj pohodijo.

Imate pri vas doma mačka?

Pri nas ga imamo. Lep tigrast maček je to! Čudovit je! In pravičen, da je kaj! Sicer pa nismo edini! V našem podeželju jih je nič koliko. Vseh barv in velikosti so! Naš je najlepši in najbolj pameten med vsemi. Ko pridejo mački dnevi, je ves dan na terenu. Kaj hočemo, sposoben je pač, zato se je priljnil v sam vrh naše mačje senje. Da bi videli, kako maltretira druge mačke! Pravi reveži so, kadar se mu približajo. Mislim na sploh, da ima veliko oblast, in to danes veliko pomeni. Zaradi tega ga kličemo doma »časni kar oblast; malo hecno sicer, a tako je! Ko ga opazujem, kako samozavestno hodi po vasi, šele prav razumem tisto ljudsko govotitev, ki pravi za posameznike, češ, ta je pa maček. Da, da, pri nas je danes veliko mačkov, še več pa bi jih rado bilo! A vsem ne uspe! Kaj hočemo!

Ob košnji otave je sestra kupila za kosce za osemsto dinarjev nalame. In kaj se je zgodilo? Zavohal jo je maček, jo izvelkel iz

Sodobna pedagogika

SODOBNA PEDAGOGIKA, št. 7-8. prinaša poleg tehničnih analitičnih študij (A. Tomić, Dr. J. Sagadin, Dr. J. Širec) še vrsto člankov, na prvem mestu razpravo Dr. F. Strmcnika o učenci vzgojno-izobraževalni aktivnosti kot funkciji njegovega razvoja, dalje zapis R. Lešnika o odnosu med pedagoško teorijo in prakso, iz učne prakse pa prispevek J. Ferbarja k pouku fizike v osnovni šoli in A. Korenca o kontroli znanja iz biologije. Številko sklepata razgled Doma in po svetu ter knjižna ocena.

Jože Vidic: »Beg z morišča«

Naravni, toda uspešni boj domoljubov za svobodo je bil doslej opisan že v mnogih knjigah, še vedno pa nastajajo nove in nove. Ena izmed teh je tudi »BEG Z MORIŠČA«, ki jo je napisal udeleženec narodnoosvobodilnega boja, nekdanji partizan Jože Vidic. Avtor je v obliki 41 reportaž opisal številne zgodovinske dogodke iz narodnoosvobodilnega boja na Gorenjskem; te je razvrstil v pet v sebi sklenjenih poglavij: Beg z morišča, Na morišču, Odiseja partizanskih kurirjev, Tako so umirali mladi jeseniški komunisti ter Ključni silji upor buhti.

Nasla naloge presojati, koliko je piscu, ki ni znanstvenik — zgodovinar, uspelo pojasniti ter dopolniti dejstva o ravnanju okupatorja ter o oboroženem odporu tankajšnjega prebivalstva. To prepuščamo strokovnjakom in poznavalcem. Nekaj pa je gotovo: piscu se je posrečilo prikazati dogodke tako, da prebere bralec knjigo z velikim zanimanjem. Brez dvoma je najboljši in najzanimivejši prvi sestavek — Beg z morišča; tega se je bržkone zavedal tudi avtor sam, saj je po njem povzel naslov knjige.

Vrednost njegovih reportaž pa ni zgolj v spretnem pripovedovanju. Pomembnejše je, da je knjiga pisana tako, da bo po njej rada posegla tudi mladina, zlasti mladina gorenjskega območja. Tako bo delo prispevalo tudi k domovinski vzgoji mladega rodu. Delo »BEG Z MORIŠČA« nazorno opisuje pretekle dogodke, predvsem pa boj neuklonljive mladine z okupatorjem. Dejstvo je, da smo prav v času narodnoosvobodilnega boja bili priče enkratnim dogajanjem, polnih brezmejnega hrabrosti, najgloblje človečnosti in najčistejšega idealizma. Odtod tudi nepremostljiv prepad med osebnostnimi karakteristikami sadističnih rabljev ter svobodoljubnim likom našega preprostega človeka.

Vsekakor avtor knjige ni napisal zaman. Postavil je lep spomenik padlim; poleg tega je knjiga zgovorna priča težke preteklosti in glasen opomin. Zato bi bilo želeli, da bi jo prebralo kar največ mladih ljudi.

Knjigo, opremljeno s številnimi dokumentarnimi fotografijami, je izdal Zavod Borec v Ljubljani. Cena knjige je 92.— din.

VIATOR

Jan Makarovič: »Za kateri poklic si poklican«

Namen poklicnega svetovanja je pomagati posamezniku pri izbiri zanj primernega poklica, tj. je usmeriti ga v tisto področje dela, ki najbolj ustreza njegovim psihofizičnim sposobnostim ter nagnjenjem in kjer bo zato najverjetneje imel največ možnosti, da bo postal mojster v svojem poklicu tako v svoje zadovoljstvo kot v korist družbene skupnosti, katere član je.

Poklicno svetovanje ima velik družbeni pomen. V SR Sloveniji konča vsako leto z obveznim šolanjem kar 30.000 mladih ljudi, na gimnazijah pa jih maturira okoli 4.000. Med temi jih ni malo, ki ne vedo, v kateri poklic naj se usmerijo. Prav usodno za vse življenje številnih mladih ljudi je, da se za svoj prihodnji poklic odločajo

cekarja, ki je bil pod hruško ob meji, in salame ni bilo več. Ko smo nameravali malicati, smo morali žuliti le suh kruh, maček pa se je oblikoval na hruški. In to mu zamerim! Svoj smrček vedno rine tja, kjer je najmanj treba. Sestra se je jezila, jaz pa sem mu grozil, da ga bom vrغل čez streho, ko ga dobim v roke. Kosci so se kisló smejali in pogrevali modrost, da pade maček vedno na noge, četudi ga vrže čez streho.

Ima pa naš maček še eno nenavadno lastnost. Kamorkoli gremo, on z nami! Gre stara mati v cerkev, on z njo. Gre vnukinja v disco klub, on z njo. Gre brat na zbor občanov, on z njim. Grem za pogrebom, on z mano. Pa se je zgodilo, da smo na neki sedmini jedli za predjed mlečno kašo. En krožnik je stal nedotaknjen na mizi — čakal je zapoznelega pogrebca. Maček pa hop in že je bil pri krožniku. Lastnik umrlega, ki je sedmino priredil, je takoj reagiral. Podil ga je z drugega konca mize, maček pa nič. Oblikoval je kašo, nenadoma pa je grozotno zamijaval in jo ucvrl v kvačkemu koritu. Če se je opekel, ne vem, če pa se slučajno je, potem je bila prav gotovo kriva kaša, kot je bila tudi kriva, če se ni. Zakaj pa vitka svoj gobček tja, kjer ni treba. Doma pa miši razgrajajo pod sobami. Da, včasih imajo pravi zvočni show! Veste, kar srečen sem, da med ljudmi ni takih pokor, kot je tale naš maček. Le kam bi prišli, če bi se tudi ljudje vitkali v stvari, ki niso njihovo področje!

Upam, da sem vam dobro predstavil našega mačka, zato prehajam k obravnavi drugega vprašanja.

Hodite radi za pogrebi? Za pogrebom, na primer, ko pokopavajo mladega človeka?

Ne in ne, boste rekli. In vendar so taki pogrebi pri nas bolj pogosti kot kjerkoli v Evropi! Tako pravi statistika, ki ne laže. Zato moramo o tem razmišljati! Moramo! Razmišljanje o tem naj

NAM BO KOT KRUH

Bil je nadobuden fant. Iz delavske družine. Bilo je več otrok. Kruha niso bili lačni, vsega drugega pa ni bilo veliko. Za sproti pač. V šoli je slišal mnogo velikih besed o socialističnem humanizmu in podobnem. Vesel je bil, da živi v družbi socialističnega humanizma. Tudi o tem je slišal, da daje le delo pravo vrednost človeku. Naša družba ne trpi brezdelnežev. In zato, učenci, učite se, učite se, učite se, je rekel Lenin, čimprej končajte osnovno šolo, čimprej se izučite za poklic, da boste postali koristni člani naše družbe. Naša družba vas potrebuje, družba vas kliče...

Pa se je učil in izučil. Pri devetnajstih je postal sofer. Nor je bil na avtomobile. Na občini so mu dejali, da bo odšel v vojsko čez eno leto. Začel je iskati delo. Iskal je razpise, povpraševal znance in kmalu je dobil nekaj naslovov. Oglasil se je na prvem.

Ja, sprejemamo, so mu rekli. Službo lahko nastopite že prvega. Vojaški rok ste odslužili, kajne? Ne, nisem še bil pri vojakih. Čez eno leto bom šel in meni je kar prav. Rad bi pred vojaščino nekaj

premalo pripravljeni, ne da bi dovolj poznali sebe in poklic, s katerim si bodo desetletja služili svoj vsakdanji kruh.

Odtod prizadevanja poklicnih svetovalcev, da bi o pomenu tako pomembne odločitve kot je izbira poklica, osvestili čim širši krog mladih ljudi. Prvi, ki je že leta 1956 napisal ustrezno informativno brošuro, je klinični psiholog prof. Zdravko Neuman („Od želje do odločitve pri izbiri poklica“). Za njo je izšlo še nekaj podobnih brošur.

Najnoveše delo s tega področja je knjižica Jana Makaroviča »ZA KATERI POKLIC SI POKLICAN?«; izdala jo je mariborska založba Obzorje. Avtor je knjigo namenil zahtevnejšemu bralcu, zlasti srednješolski mladini in resnejšim učencem zadnjih razredov osemletke. S široko razgledanostjo strokovnjaka in ljubeznijo do mladega človeka je v tem svojem delu nanizal vse temeljne probleme, ki so združeni z izbiro poklica. Glede na nevsiljiv način pisanja in bogastvo koristnih informacij, ki jih nudi, ne bi smela ta knjiga manjkati v nobeni šolski in ljudski knjižnici. Koristila pa bo tudi poklicnim pedagogom, ki so že po svojem delu za starši najbližji poklicni svetovalci mladine na njenem prvem pomembnejšem življenjskem razpotju. Cena 182 strani obsegajoče knjižice je 52.— din.

VIATOR

16. mednarodni sejem knjig

Od letošnjega 11. do 17. novembra bo v Beogradu XVI. mednarodni sejem knjig. Ob tej priložnosti bodo — tako kot vsako leto doslej — pripravili razstavo jugoslovanskih listov, časopisov in periodičnega tiska. Glede na dolgoletno tradicijo bodo na letošnjem sejmu posvetili posebno pozornost prav tej razstavi, tako da bo estetska in komercialna hkrati. Predstavili bodo jugoslovansko založniško dejavnost, posebno pa jugoslovansko periodiko. Ekspozitni bodo razvrščeni po naslednjem zaporedju: dnevni časopisi, drugi informativni listi, časopisi, otroški tisk, službeni listi, časopisi delovnih kolektivov in bilteni.

Izšel bo tudi Katalog (na več kot 1000 straneh), kjer boste našli poleg podatkov o jugoslovanskih izdajah tudi seznam vseh listov, časopisov in periodike.

Tehniška založba Slovenije:

Od TEHNIŠKE ZALOŽBE SLOVENIJE smo prejeli na ogled tri učbenike za strokovne, oziroma poklicne šole, ki zaslužijo, da opozorimo nanje tudi učitelje in knjižničarje osnovnih šol.

I. Marinc: TEHNOLOGIJA TEKSTILA; knjiga nam bo rabila kot pregleden in sodoben strokovni leksikon, dobrodošel zlasti zaradi naglega napredka tehnologije in vse večje izbire tekstilij. Posebno opozarjamo na nekatera praktična poglavja, kot so npr. razne vrste uporabnosti posameznih tkanin, razpoznavanje njihove kakovosti, sredstva in načini čiščenja in podobno. Delo je opremljeno s 140 slikami in stane 23,55 din.

Osebnih razgledanosti bralca pa tudi kot dober pripomoček oziroma dopolnilo pri pouku bosta rabila učbenika za medicinske sestre: Dr. V. Matevžič in Dr. V. Žvan: PSIHIATRIJA IN NEVROLOGIJA ter Dr. M. Jerše: SPLOŠNA PATOLOGIJA. Učitelj, ki poskuša biti v sili prvi zdravnik najprej sam sebi, mora biti sposoben, da spremlja tudi zdravstveno stanje svojih učencev, neredko pa je — zlasti na podeželju — dobrodošel svetovalec še svoji širši okolici, ne da bi posegal v strokovne diagnoze ali celo v terapijo. Tovrstna literatura pa ga na pristopen način uvaja še v medicinsko izrazoslovje. Prva knjiga stane 23,55, druga pa 27,20 din.

R. R.

zaslužil in nahanil. Doma so še trije in od doma ne bi mogel veliko pričakovati. Saj veste, vojak brez denarja je revež, pravijo.

Dragi moj, če niste odslužili roka, pa žal ne bo nič. Ne moremo! Potem bi bili osemnajst mesecev brez vas, naš vodja bi bil brez svojega soferja, morali bi vzeti drugega, obenem pa bi morali čuvati mesto za vas, ob vaši vrnitvi bi morali drugega odpustiti in tako naprej. Res ne moremo. Take so direktive od zgoraj, od oblasti, saj razumete, brez odslužene vojaščine nikogar. Obrnite se na tale naslov, tam morda nimajo takih direktiv...

Potrkal je na druga vrata. Oh, dobrodošli! Rabimo soferja, seveda! Ne, nobeden se še ni javil na naš razpis. Vi ste prvi! A ta vas je poslal? Krasno! Kar oddajte prošnjo, dodajte ji življenjepis in vse drugo. Saj ste odslužili vojaščino, kajne?

Ne, nisem je še. Čez eno leto bom šel. A vseeno bom z velikim veseljem sprejel delo. Veste, doma...

Zelo žal mi je. Ne morem! Take so direktive od zgoraj. Nikogar, ki še ni odslužil vojaškega roka ne sprejememo. Potem odide, mesto je prazno in ni prazno. Ne vemo, kaj početi. Saj morate razumeti. Ko boste odslužili, se spet oglasite. Morda se bomo takrat kaj zmenili.

Potrkal je na tretja vrata. Seveda, potrebujemo, ker sicer ne bi razpisali. A tako! Vojaščine še niste odslužili. Halo! Da, tukaj kadrovik. Oglasil se je fant, a ni odslužil vojaščine. Saj sem mu rekel. Ja, razumem tovariš direktor. Vidite, ne morem vas sprejeti. Oglasite se potem...

Potem je potrkal na četrta vrata, odprl peta, zaloputnil šesta. Povsod enaki odgovori, povsod enaki ne. Tu je bil odgovor zaviti v direktive od zgoraj, tam v tihi dogovor, spet drugje v željo oblasti, tihi sporazum, načela in podobno. Fant je resno začel razmišljati o socialističnem humanizmu in o družbi, ki ne mara brezdelnežev. Misli je na tujsko legijo, Nemčijo, Avstralijo, a doma so ga pregovorili.

Potem si je našel klapo sebi enakih. Vsi zapriseženi socialisti so se razbežali, ko so to klapo zagledali. Starši so zapirali dekleta pred njimi, pobožnjakarice so se ob srečanju s klapo krizale in klicale na pomoč svetega Lovrenca in vse druge Hiengove svetnike. Tisti dan, oblaki so bili mokri, so ukradli avtomobil. Podili so se ob reki, mahali voznikom, ki so jih srečevali. Težak tovarnjak jim je pripeljal nasproti. Vsi trije so obležali: dva s težkimi poškodbami, nadobudni fant je obležal za vedno. Izkrvavel je. Na asfaltu so vaščani našli s krvjo napisano: HVALA BOGU.

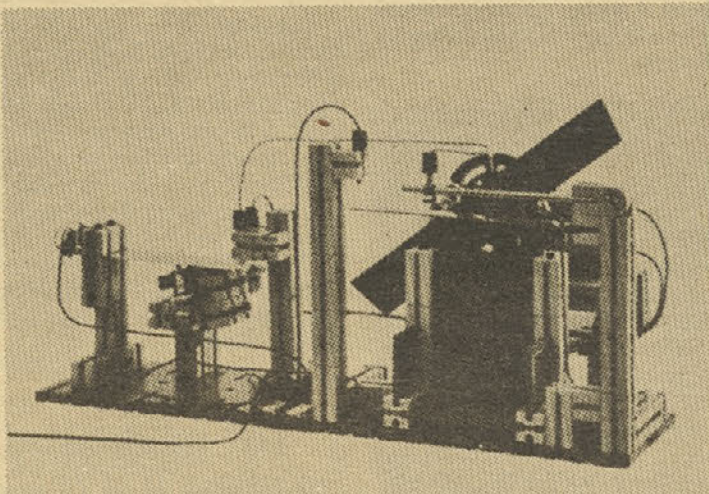
Pogreb je bil žalosten, kar se le da. Govornika ni bilo, zvonovi niso zvonili. Z mano je rinil med pogrebi tudi maček. Kaj si je mislil pri vsej žalosti, ne vem, dobro bi pa bilo, da bi si kaj mislil. Sploh pa, moral ga bom odvaditi te nenavadne manire. Naj se raje briga, da bo red med mački v srenji, če je že oblast, da si le ti ne bodo izmišljali vedno novih vragolij.

Oblaki so velikokrat mokri.

ZBIRKA UČIL ZA SODOBEN TEHNIČNI POUK

V dogovoru z zavodom za šolstvo SRS smo nabavili zbirko učil za sodoben tehniški pouk na predmetni stopnji osnovne šole.

Zbirko je sestavila skupina pedagogov na Visoki pedagoški šoli v Heidelbergu, izdelala pa jih je tovarna učil Fischer.

Demonstracijski model avtomatičnega uravnavanja klimatske naprave s termostatom in regulatorjem.

Celotna zbirka obsega 5 garnitur-sestavljenk. Vsaka garnitura je prirejena za delo z dvema učencema, rabi pa lahko tudi za demonstracijske modele pri pouku fizike in podobno. Zavod za šolstvo SRS bo organiziral seminarje za praktično uporabo pri tehničnem pouku.

Cena kompletne serije znaša 2.000 din. Prednost pri nabavi bodo imele šole s hospitacijskimi razredi.

Podrobnejše informacije dobite v oddelku za učila pri Državni založbi v Ljubljani; tam si lahko zbirko tudi ogledate.

Za pouk zemljepisa in zgodovine je pripravila Državna založba STENSKI ZEMLJEVID EVROPE V II. SVETOVNI VOJNI. Priredil ga je zavod za šolstvo SRS v sodelovanju z Institutom za geografijo v Ljubljani, izdelal pa zavod Cartographia v Budimpešti. Format 120 x 170 cm, cena 150 din.

Narkomanija mladih

Alkoholizmu, temu prastaremu biču človeštva, se je v zadnjem času pridružilo še hujše zlo — narkomanija. S tem ne trdimo, da je ta pojav povsem nov. V deželah Bližnjega in Daljnega Vzhoda pa tudi drugje je že dolgo znan. Nevarnost pa je v tem, ker se je uživanje različnih narkotikov, zlasti v visoko razvitih državah v zadnjem času tako razširilo, da zbujajo najresnejšo skrb. Najhuje je, da je začela po mamilih posegati celo mladina. To vzne- mirja zlasti tiste, ki jim je pri srcu telesno in duševno zdravje mladih generacij: zdravnike, pedagoge, psihologe, sociologe, pravnike in druge.

Val tega pogubnega modernizma je dosegel tudi nas. Ker ni izključeno, da se bodo naši pedagogi v večjih mestih srečali tudi s takšnimi pojavi, je prav, da jih opozorimo na delo „NARKOMANIJA MLADIH“, ki ga je izdala Založniška grafična hiša Kultura.

Knjiga je zbirka del zdravstvenih in drugih delavcev, ki obravnavajo glavne probleme narkomanije od njene zgodovine, opisa najvažnejših mamil, delovanje teh na telesno, duševno in socialno plat človekove osebnosti, odnosa narkomanije do umetnosti, preventive, zdravljenja in rehabilitacije vse do kriminogenega pomena narkomanije. Cena knjige (220 str. — latinica!) je 40 din.

VIATOR

STE ŽE
PORAVNALI
NAROČNINO?

Založba

»Mladinska knjiga« priporoča za letošnje šolsko leto knjige za šolarje vseh starosti

zbirka ČEBELICA:

- LJUDSKE PESMICE, izbral Milko Matičetov, ilustr. Marjanca Jemec-Božič. Poleg teh pesmic bo izšla tudi plošča.
- KDO JE NAPRAVIL VIDKU SRAJČICO, Fran Levstik, ilustr. Roža Piščanec.
- LUPINICA, Vera Albreht, ilustr. Ančka Gošnik-Godec. Dvojna številka v izdaji Ciciban bere.
- BRATEC IN SESTRICA, brata Grimm, ilustr. Bernhard Nast.
- OKOLI SVETA, izbor pravljic, ilustr. Ančka Gošnik-Godec.
- DEČEK IN VOJNA, Djordje Radišić, ilustr. Ančka Gošnik-Godec.
- NA POTI V ŠOLO, Jana Milčinski, ilustr. Marička Korenova.
- DOMOVI NAŠIH PISATELJEV, Stanko Kotnik, ilustr. Janez Vidic.
- POVESTICE O KATKI, Branka Jurca, ilustr. Marjanca Jemec-Božič.
- Cena zbirke: broš. 30 din.

zbirka SINJI GALEB:

- STRAHEK, Otfried Preussler, ilustr. po originalu. (1)
- SANJE O ELDORADU, Heinrich Geitzhaus. (2)
- RDEČA KAPICA IZ ZGORNJE ŠIŠKE, Brane Dolinar, ilustr. Božo Kos. (1)
- MOJ SIN V KIRGIZIJI, Nada Kraigher, ilustr. Janez Pirnat. (2)
- PLANINA, Draško Ščekić, ilustr. Aco Mavec. (1)
- EDINKA, Klara Jarunkova. (2)
- IME MI JE TOMAŽ, Vitan Mal, ilustr. Zdenka Borčić. (1)
- DAVEK ZA VITEŠTVO, Rosemary Sutcliff, ilustr. Charles Keeping. (2)
- Cena zbirke vseh osmih knjig: broš. 76 din.

Vsebinska knjig zbirke SINJI GALEB je razdeljena tako, da so štiri knjige (označene s številko 1) bolj zanimive za bralce do 11. leta, druge štiri knjige (označene s številko 2) pa za bralce nad to starostno stopnjo. Naroči se lahko vseh 8 knjig ali pa 4 knjige za posamezni stopnji.

zbirka KONDOR:

- LJUDJE, Ferdo Godina, izbor kratke proze, uredil prof. Fr. Bohanec.
- ZNAČAJI — MIMIJAMBI, Teofrast — Herondas, prevedla Anton Sovre in Kajetan Gantar.
- POVEST VČERAŠNJEGA DNE, L. N. Tolstoj, izbor kratke proze, prev. Josip Vidmar in Sverin Šali.
- BEG, izbor slovenskih novel iz petdesetih let, izbrala in uredila prof. Helga Glušič.
- HETITSKA PISMENOST, izbor tekstov, izbral in uredil Silvin Košak.
- MRTEV ČAS, Miran Jarc, izbor pesmi, proze in dramatike.
- JUNAK V TIGROVI KOŽI, Šota Rustaveli, izbral in prevedel Tone Pavček.
- BENEŠKI TRGOVEC, W. Shakespeare, prev. Oton Župančič.
- TARTUFFE, Moliere, prev. Oton Župančič.
- JAMA in drugi spisi, Ivan Goran Kovačić, prev. Tone Pavček, Ciril Stani in Drago Rutar.
- Cena desetih broširanih knjig je 97 din.

Naročila za vse zbirke sprejemajo zastopniki in poverjeniki Mladinske knjige na šolah, naročite pa jih lahko tudi neposredno pri založbi, Oddelek za prodajo šolam, Ljubljana, Titova 3.

Akcijski program za področje vzgoje in izobraževanja

Komisija za družbeno politična in idejna vprašanja znanosti, prosvete in idejno politično usposabljanje komunistov pri sekretariatu CK ZKS je na osnovi stališč o aktualnih idejno političnih vprašanjih vzgoje in izobraževanja, sprejetih na 19. seji CK ZKS, sestavila akcijski program. Ponatiskujemo poglavja, ki naj bi jih poznal vsak prosvetni delavec.

Akcijski program, ki ga spremljajo organi centralnega komiteja ZKS, konkretno in časovno obvezuje nosilce posameznih nalog, ki jih je treba nujno opraviti, da bi razrešili sedanje najbolj pereče probleme na področju vzgoje in izobraževanja, hkrati pa zagotoviti pogoje za uresničevanje dolgoročnih nalog na tem področju.

1. Aktivni prosvetnih delavcev

Aktivni komunistov prosvetnih delavcev morajo postati stalna oblika dela ZK v občini. Program dela in stališča, ki jih bodo sprejemali aktivni, so obvezna za vse komuniste prosvetne delavce, ki jih vključujejo.

Komisija CK ZKS za družbeno politična in idejna vprašanja znanosti, prosvete in idejno politično usposabljanje komunistov bo s temi aktivni ZK neposredno vsebinsko in organizacijsko sodelovala na ta način, da bo spremljala njihovo delo, obravnavala njihove pobude in predloge ter jih posredovala CK ZKS in ustreznim republiškimi institucijam na vzgojno-izobraževalnem področju; nudila jim bo tudi vsestransko pomoč v njihovem prizadevanju pri uresničevanju sklepov 19. seje CK ZKS.

V začetku meseca oktobra 1971 bo komisija CK ZKS organizirala s predsedniki komisij za vzgojo in izobraževanje pri komitejih občinskih konferenc ZKS in medobčinskih svetov ZKS ter s sekretarji aktivov komunistov prosvetnih delavcev regionalne posvete o organiziranju in nalogah komunistov pri uresničevanju stališč, sprejetih na 19. seji CK ZKS.

2. Akcijski programi

Organizacije ZKS na šolah oziroma aktivni komunistov v republiških predstavništvih, samoupravnih, izvršilnih in strokovnih organih, vodstva družbeno političnih organizacij, nadalje komiteji občinskih konferenc ZKS in medobčinski svet ZKS morajo pripraviti in sprejeti lastne akcijske programe, ki bodo konkretizirali uresničevanje „stališč in nalog ZKS o idejno političnih vprašanjih vzgoje in izobraževanja“, sprejetih na 19. seji CK ZKS.

3. Republiški aktiv ZK

za področje vzgoje in izobraževanja

Med nalogami ZKS, sprejetimi na 19. seji CK ZKS, je še posebej pomembna tista, ki obvezuje komuniste v republiških vzgojno-izobraževalnih in predstavniških institucijah ter družbeno političnih organizacijah za to, da bodo delo medsebojno usklajevali in na ta način zagotovili akcijsko enotnost pri uresničevanju enotno sprejetih idejno političnih izhodišč. Sekretariat CK ZKS bo ustanovil republiški aktiv ZK, v katerega bodo vključeni vsi predstojniki vzgojno izobraževalnih institucij, sekretarji organizacij ZK oziroma aktivov ZK v teh institucijah in predsedniki komisij (sekcij) za vzgojo in izobraževanje pri republiških vodstvih družbeno političnih organizacij. Republiški aktiv ZK za področje vzgoje in izobraževanja bo s sekretariatom CK ZKS in komisijo CK ZKS za družbeno politična in idejna vprašanja znanosti, prosvete in idejno politično usposabljanje komunistov najtesneje sodeloval pri uresničevanju tega akcijskega programa, skrbel pa bo tudi za koordiniranje dela komunistov v posameznih institucijah, za medsebojno dogovarjanje in kritično soočanje stališč, programiranje dela, dajanje iniciativ ustreznim organom itd.

4. Reforma vzgojno-izobraževalnega procesa

Centralni komite ZKS je zadalžil komuniste, da hitreje in odločneje pristopijo k reformi celotnega vzgojno-izobraževalnega sistema. Odgovornost za uresničevanje te naloge je na Skupščini SRS, izvršnem svetu SRS, Republiškem sekretariatu za prosveto in kulturo, Zavodu za šolstvo SRS, Izobraževalni skupnosti SRS, Pedagoškemu inštitutu, na univerzi in strokovnih družstvih ter republiških vodstvih družbeno političnih organizacij — ZKS, SZDL, ZSS in ZMS. Komunisti morajo biti v teh organizacijah in organih idejno politični pobudniki in nosilci prizadevanj za reformo vzgojno-izobraževalnega procesa.

Zelo pomembno je, da se v uresničevanje te vloge z vso odgovornostjo vključujejo vodstva SZDL, ZSS in ZMS.

5. Resolucija o razvoju vzgoje in izobraževanja na samoupravnih osnovah v Sloveniji

V Skupščini SRS je treba pospešiti priprave pri oblikovanju predloga dokumenta o razvoju vzgoje in izobraževanja na samoupravnih osnovah. Slovenski javnosti mora biti dokument čim prej izročen v razpravo, sprejet pa najkasneje do junija 1972. Organizacije ZK v šolah, strokovnih in znanstvenih institucijah, na univerzi itd. so dolžne organizirati razpravo o predlogu tega dokumenta in zagotoviti udeležbo širokega kroga učiteljev, profesorjev, znanstvenikov in družbenih delavcev s področja vzgoje in izobraževanja. Idejno politična izhodišča za oblikovanje resolucije o nadaljnjem razvoju vzgoje in izobraževanja na samoupravnih osnovah tvorijo stališča, sprejeta na 19. seji CK ZKS in ustreznega zvezna resolucija.

6. Idejno politična izhodišča

za reformo višjega in visokega šolstva

Komisije za idejna vprašanja vzgoje in izobraževanja pri komiteju konference ZKS visokošolskih zavodov Maribor, za reformo univerze pri univerzitetnem komiteju ZKS Ljubljana ter za družbeno politična in idejna vprašanja znanosti, prosvete in idejno politično usposabljanje komunistov pri CK ZKS bodo ob koncu leta 1971 odprle javno razpravo o idejno političnih izhodiščih reforme višjega in visokega šolstva. Teze za to razpravo morajo biti izdelane v jeseni 1971. Na osnovi javne razprave bo nato CK ZKS sprejel stališča ZKS o idejno političnih izhodiščih reforme višjega in visokega šolstva.

7. Komisiji CK ZKS za družbeno politična in idejna vprašanja znanosti, prosvete in idejno politično usposabljanje komunistov ter za družbeno ekonomsko odnose in ekonomsko politiko, UK ZKS Ljubljana in KK KZ Maribor bodo skupno pripravili tudi teze o idejno političnih vprašanjih razvoja znanosti v Sloveniji in organizirali javno razpravo o njih. Centralni komite ZKS bo o vlogi znanosti v razvoju sodobne slovenske družbe razpravljal in sprejel stališča v prvi polovici leta 1972.

OSNOVNA ŠOLA STRANJE PRI KAMNIKU

razpisuje prosto delovno mesto učitelja za razredni pouk za določen čas od 10. oktobra do 30. marca

Možnost prevoza iz Ljubljane.

Ponudbe pošljite do 5. oktobra 1971.

VZGOJNO VARSTVENI ZAVOD IZOLA

sprejme v delovno razmerja za nedoločen čas tri vzgojitelje

Pogoj: Končana srednja vzgojiteljska šola. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Stanovanje po dogovoru.

Delovni pogoji ugodni — nov vrtec.

Ob pričetku novega šolskega leta 1971/72 je Zavod za slepo in slabovidno mladino v Ljubljani obiskal zabavni ansambel „Elite“ češkoslovaške republike in pripravil koncert narodnih in zabavnih melodij. Navdušil je učence zavoda, njihove starše ter učence visokosrednih šol in cibicane vzgojno ustanovo Bičevje. (Nad) sliko izvajalci s skupino slepih in slabovidnih otrok.)

OSNOVNA ŠOLA JANEZ MRAK VRHNIKA

razpisuje dve prosti delovni mesti učitelja za razredni pouk na podružnični šoli Drenov grič za določen čas. Nastop službe takoj.

OSNOVNA ŠOLA ANTONA AŠKER CA RIMSKE TOPLICE

razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

- učitelja za slovenski jezik — PRU ali p
- učitelja za tehnični pouk in fiziko — PRu ali P
- sprejmemo tudi absolventa PA
- učitelja razrednega pouka na podružnični šoli Lažiše — U
- učitelja razrednega pouka na podružnični šoli Henina — U
- učitelja razrednega pouka na podružnični šoli Jurklošter — U

Vse za nedoločen čas.

Na Hanini in v Jurkloštru obiskujejo šolo učenci od 1. do 8. razreda. Na podružničnih šolah visoki dodatki. Na voljo lepa stanovanja. Razpis velja do zasedbe delovnih mest.

SVET ŠOLE GIMNAZIJE LJUBLJANA-ŠENTVID

razpisuje delovno mesto učitelja slovenskega jezika za določen čas
Pogoj: visoka izobrazba
Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

Kinematografi prikazujejo

QUO VADIS je ameriški spektakel režiserja Melvyna Le-roya. Film prikazuje propadanje ogromnega rimskega imperija in hkrati porajanje krščanstva. Slabost tega filma rešuje izredna igra Petra Ustinova v vlogi Nerona. Človek dobi občutek, da tako izredna igra sploh ne sodi v tako slab film.

PIKA NOGAVIČKA je švedski film z nemško sinhronizacijo.

cijo, ki nima nič skupnega s knjigo pisateljice Astrid Lindgren ali s prvim delom televizijske nadaljevanke. Film je obupno skonstruirana zgodba o Piki-nem reševanju očeta iz gusarskega brloga.

DOLGI DNEVA MAŠČEVA-NJA je ameriško italijanski barvni western. V poplavi filmov tega žanra, ki prinašajo minimalno količino novosti, je ta film pravo presenečenje. O sami zgodbi ni kaj dosti povedati. Sin, po krivici obsojen, pobegne iz zapore in išče morilce svojega očeta. Način, kako je ta zgodba prenesena na filmsko platno, pa je novost, zaradi katere film priporočamo.

FILM TORA ! TORA! TORA! je nastal v ameriško-japonski koprodukciji. Po slovensko bi film prevedli Tiger! Tiger!, kar je bila šifra s katero je poveljnik japonskega letalstva sporočil, da je napad na glavno ameriško bazo na Pacifiku Pearl Harbour uspel. Film skuša odgovoriti na vprašanje, v čem je bila zmota Američanov, da je napad prišel nepričakovano, v čem je bila skrivnost Japoncev, da je napad uspel itd. Film pa je zanimiv zaradi izrednih filmskih dosežkov ob prizorih letalskih napadov, ki večinoma niso bili izdelani z maketami, kar daje filmu pečat dokumentarnosti.

V GORI RASTE ZELEN BOR je drugi film, ki ga je naredil Tonči Vrdoljak po knjigi Partizanski dnevnik Ivana Šibla. Vojni kaos je zahteval opredelitev, ljudje jih niso zmogli, zašli so v človeško razumljivo situacijo, o katerih pa strani zgodovine ne govorijo. Vrdoljak se skozi navidezno lahkotno obravnavo loti tega problema, ki pa nosi v sebi vso težo jugoslovanskih konfliktov. Film je idejno in formalno dopolnjevanje njegovega prvega filma. Primeren je že za učence višjih razredov osnovnih šol.

ZAJTRK S HUDIČEM Miroslava Antića je pesnikov pogled na čas kolektivizacije. Scenarij je najlepši, kar jih je zmogla letošnja proizvodnja. Poezija tragičnega pa je tudi v filmski realizaciji. In prav to je kljub nekaterim spodrslijem tisto, kar dviga film nad poprečje letošnje filmske bere. Film bodo dojeli le srednješolci.

mb.

Časovni program rednih krvodajalskih akcij za oktober 1971

RDEČI KRIŽ SLOVENIJE
VAS VABI
NA ODVZEM KRV

Za kritje vseh potreb po krvi je potrebno, da pride letno na odvzem krvi 70.000 ljudi, in sicer vsak odvzemi dan 200 ljudi. Zato pričakuje organizacija Rdečega križa, da se bodo na odvzem krvi odzvali vsi zdravi občani. Da bi si prebivalci občin, kjer je redna krvodajalska akcija, lahko pravočasno rezervirali čas, objavljamo program rednih krvodajalskih akcij za mesec oktober 1971.

Ker samo kri nadomesti kri, je razumljivo, da si jo z darovanjem zagotovimo tudi sebi in svojim najbližjim, če bi jo potrebovali.

Rdeči križ vljudno prosi prebivalce navedenih krajev in občin, da se čimprej javijo občinskemu odboru Rdečega križa in mu sporočijo, kateri dan želijo priti na odvzem krvi.

Kobarid	1. oktober 1971
Bovec	2. oktober 1971
Grosuplje	4., 5., 6. oktober 1971
Slovenska Bistrica	12., 13. oktober 1971
Litija	14., 15. 16., 17. oktober 1971
Zreče	18. oktober 1971
Slovenske Konjice	19., 20. oktober 1971
Ilirska Bistrica	22., 23. oktober 1971
Trebnje	25. oktober 1971
Mirna	26. oktober 1971
Mokronog	27. oktober 1971
Trzin	28., 29. oktober 1971

Muzejska zbirka:**NARODNOOSVOBODILNI BOJ NA GORENJSKEM**

V počastitev 30-letnice vstaje slovenskega ljudstva in v počastitev praznika občine Kranj so odprli 3. septembra v kranjskem muzeju muzejsko zbirko Narodnoosvobodilni boj na Gorenjskem. Program ob odprtju razstave je potekal na slikovitem dvoriščnem muzeju. Pozdravnemu govoru ravnatelja muzeja je sledil odlični plesni recital po zamisli in v koreografiji Marte Paulin-Brine. Plesalno je ljubka Katja Kroneger, spremljala jo je flautistka Irena Grčič, fenaauer, ob izvrstni recitaciji nanovosprejetega člana SNG Andreja Nahtigala in študentke akademije za dramsko umetnost Anica Veble.

Poseben poudarek svečanosti je dala prisotnost visokih političnih osebnosti: Lidije Šentjuričeve, Sergeja Kraigherja in Jožeta Hočevarja.

Muzejski prostori so bili kar premajhni za veliko množico prišle sotnih. Bogata, pregledna in estetsko urejena zbirka je res vredna ogleda. Zajema slike, fotografije in originalne dokumente ter orožje iz od prvega obdobja NOB na Gorenjskem. Ogled razstavnih prostorov je kot potovanje skozi čas: od prvih izkušenj v boju novorod Gorenjskem 1941 do osvoboditve. Zastopana je vsa partizanska tehnika, saniteta in orožje.

Med fotografijami lahko zapazimo dobro znane junake iz svetovne nove „Ukane“, med njimi Staneta Keršiča-Jelovčana, ki je tudi osebno prisostvoval ogledu zbirke. Še zanimivost: član dramske Nahtigal si je zelo vestno ogledoval zbirko orožja, ker bo le-ta uporabljal v svojem skorajšnjem filmu „Neretva“.

Zbirka je živ dokument vsenarodnega odpora, povezanosti požrtvovalnega boja Gorenjske, je spodbuda za nadaljnje zbiranje in velik pripomoček mladini pri pouku zgodovine, za vse nas pa izraz spoštovanja našim padlim borcem.

TEA DOMINKO

LJUBLJANSKO UČITELJIŠČE MED NOB

Za zgodovino ljubljanskega učiteljišča med NOB potrebujemo podatke o tistih dijakih in dijakinjah z Gorenjske in s Posavja, ki po nemški okupaciji leta 1941 niso več mogli obiskovati učiteljišča, pa so kot partizani sodelovali med NOB. Prosimo za naslednje podatke: a) priimek in ime; b) kdaj je odšel k partizanom; c) v kateri enoti je služil; d) kakšno funkcijo je imel; e) ali je morda padel; kje in kdaj; kje je pokopan?

Podatke pošljite na naslov: Venceslav Copic, Čufarjeva 17, 61000 Ljubljana.

Komisija za volitve in imenovanja SKUPŠČINE OBČINE LAŠKO

razpisuje prosto delovno mesto

ravnatelja vzgojnovarstvenega zavoda občine Laško

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:

- ravnatelj zavoda je lahko, kdor izpolnjuje pogoje, ki so določeni v 13. členu zakona o vzgojno-varstveni dejavnosti za predšolske otroke (Uradni list SRS, št. 28-181/71)
- da ima najmanj 10 let prakse v vzgojno-varstvenem delu,
- da ima organizacijske sposobnosti in da je družbeno aktiven.

Pismene ponudbe s kratkim življenjepisom in dokazili o izpolnjevanju zahtevnih pogojev naj pošljejo kandidati v roku 15 dni po objavi razpisa, kolkovane z 1 din na naslov:

„Skupščina občine Laško — komisija za volitve in imenovanja“

Prispevki za spominsko ploščo Gustavu Šilihu

Proti koncu lanskega šolskega leta oziroma med počitnicami smo prejeli za spominsko ploščo z reliefom pedagoga Gustava Šilihu naslednje prispevke:

Osnovna šola J. Dalmatina v Krškem din 370.—; osnovna šola I. Cankarja v Ljutomeru 320.—; osnovna šola v Makolah din 200.—; elektrogospodarski šolski center v Mariboru din 240.—; prosvetni delavci iz Zgornje Kungote din 225.—; učiteljski zbor dijaškega doma v Mariboru, Strossmayerjeva 30, din 114.—; zavod za šolstvo organizacijska enota Novo mesto din 90.—; osnovna šola Pesnice pri Mariboru din 310.—; osnovna šola L. Pliberška v Mariboru din 300.—; profesorica Darja Kramberger din 15.—; profesorica Alenka Glazerjeva din 20.—; osnovna šola Središče ob Dravi din 85.—; vzgojno varstveni zavod Koroška vrata v Mariboru din 325.—; sindikalna podružnica prosvetnih delavcev v Gornji Radgoni 475.—; osnovna šola Tomaž pri Ormožu din 170.—; osnovna šola Slivnica pri Mariboru din 145.—; osnovna šola Lovrenc na Pohorju din 235.—; sindikalna podružnica osnovne šole na Spodnji Polskavi din 220.—; osnovna šola Janka Padežnika na Studencih v Mariboru din 388.—; osnovna šola Fr. Kranjca v Celju din

300.—; osnovna šola Podvelka din 180.— ter osnovna šola v Murški Soboti din 280.

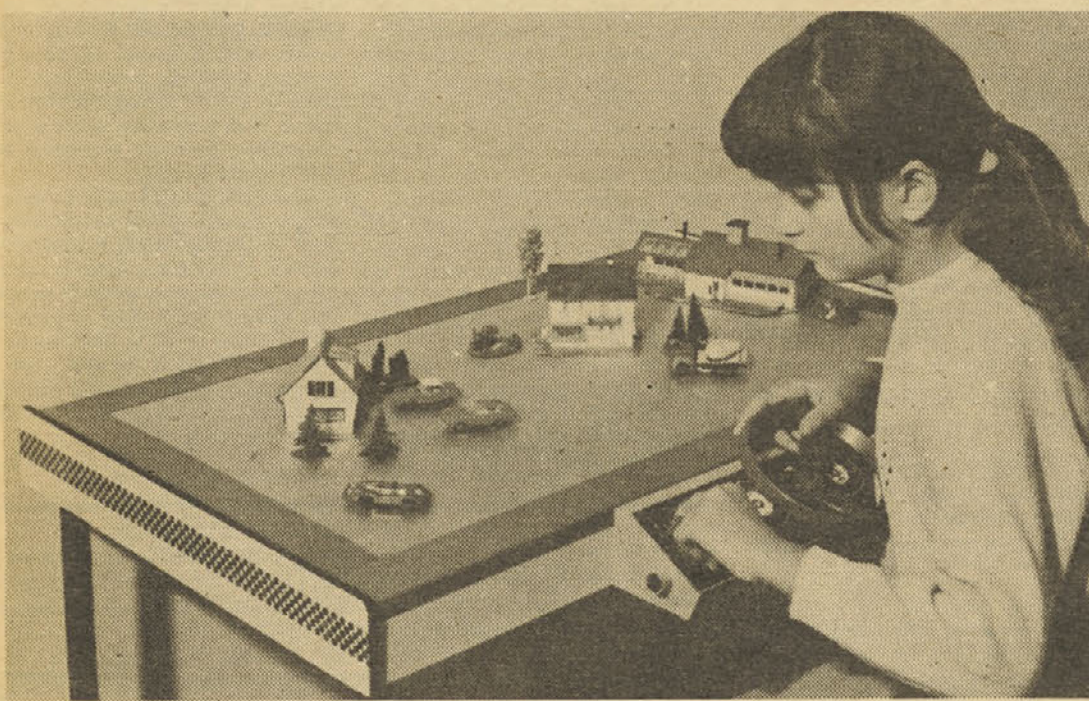
Spominsko ploščo je izdelal akademski kipar prof. Gabrijel Kolbič s sodelovanjem dipl. ing. arh. Maksa Hlada, bronasti odlitek pa je v delu pri livarskem podjetju v Zagrebu. Predvidevajo, da bo plošča odkrita na dan mariborskih prosvetnih delavcev v letošnjem oktobru. Točen datum s sporedom bo pravočasno objavljen.

Pripravljalni odbor za odkritje spominske plošče G. Šilihu pri Pedagoškem društvu v Mariboru se iskreno zahvaljuje vsem dosedanjim darovalcem prispevkov.

Stroški za izdelavo, odlitek reliefa i. dr. so se medtem močno povečali, zato pozivamo vse tiste šole, posameznike in društva, ki se pozivom in prošnjam še niso odzvali, naj pošljejo prispevek po možnosti čimprej na naslov: Pedagoško društvo v Mariboru, tek. rač. 518-679-2655 za spominsko ploščo G. Šilihu.

Za uvidevnost in izkazano spoštovanje do velikega slovenskega pedagoga Gustava Šilihu že vnaprej prirčna hvala!

**PRIPRAVLJALNI ODBOR
ZA POSTAVITEV
SPOMINSKE PLOŠČE
GUSTAVU ŠILIHU**

Tudi jaz sem šofer! (Z razstave učil na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani)

Vse za svetlo otroštvo

Povzeto iz časnika ŠKOLSKE NOVINE, Zagreb

Seminarja Mednarodne zveze za varstvo otrok, ki je bil v Zagrebu, se je udeležilo 96 predstavnikov iz 26 evropskih in izvenevropskih držav. Odločitev za ta seminar se je rodila 1. 1969 na Švedskem, na Svetovnem kongresu za otroško varstvo. Predlog je dala naša predstavnica Branka Savić, podpredsednica Zveze za otroško varstvo. Organizacijo seminarja je prevzela Zveza društev prijateljev mladine Hrvatske.

Udeležence seminarja je pozdravila Olga Vipotnik, predsednica Sveta za vzgojo in varstvo otrok. Po njenem mišljenju nastajajo pri našem delu za varstvo otrok precejšnja pro-

tisljaja, ki zahtevajo takojšnjo rešitev.

„Delovni ljudje želijo, da jim pri delitvi dohodka ostane čimveč sredstev, hkrati pa zahtevajo višjo raven družbenih ustanov, med katerimi so tudi ustanove za otroško varstvo.“ Otroštvo je intenzivno doživljanje in prav v posameznih krajevnih skupnostih se da ustvariti pogoje za pravičen razvoj otrokove osebnosti.

Na seminarju so se zvrstili referati uglednih strokovnjakov iz 18 evrop-

skih in 8 izvenevropskih držav. Obdelanih je bilo veliko tem, dodani številni prispevki iz teoretičnega področja dosežkov, po skupinah pa so obravnavali izkušnje različnih držav. Pri vsem pa so poudarjali pobudo po organiziranih akcijah za vzgojo in varstvo otrok.

Udeleženci seminarja iz drugih držav so ob tej priložnosti spoznali del naporov in dosežkov Hrvatske, Jugoslavije, prav posebno še mesta Zagreba pri praktičnih akcijah za organizacijo otroškega varstva.

(„ULOGA LOKALNE ZAJEDNICE U ZAŠČITI DJECE“ — Priredil Đ. Đurić)

OBVESTILO

Šolska vodstva obveščamo, da bo od 15. septembra do 10. oktobra 1971 v prostorih muzeja ljudske revolucije Slovenije v Ljubljani odprta poljska razstava „Boj in trpljenje poljskega naroda v drugi svetovni vojni“, ki jo je pripravil odbor za zaščito spomenikov boja in mučeništva v Varšavi. Poljaki prikazujejo na svoji razstavi s fotografijami, maketami in dokumenti 53 spomenikov boju, trpljenju in žrtvam poljskega ljudstva med nemško okupacijo od leta 1939 do 1945.

Poleg poljske razstave si lahko ogleda šolska mladina tudi stalno razstavo muzeja ljudske revolucije Slovenije o delavskem gibanju in narodnoosvobodilnem boju Slovenije, ki je po preureditvi spet odprta za javnost.

Muzej ljudske revolucije Slovenije

Komisija za volitve in imenovanja**SKUPŠČINE OBČINE LAŠKO**

razpisuje delovno mesto

ravnatelja osnovne šole Primož Trubar Laško

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:

- da imajo najmanj višjo izobrazbo pedagoške smeri,
- da imajo najmanj 5 let učno vzgojne prakse,
- da imajo organizacijske sposobnosti in da so družbeno aktivni.

Pismene ponudbe s kratkim življenjepisom in dokazili o izpolnjevanju zahtevnih pogojev naj pošljejo kandidati v roku 15 dni po objavi razpisa kolkovane z 1 din na naslov: „Skupščina občine Laško — komisija za volitve in imenovanja“